

Årsrapport 2023

Kommun och sjukvård – Samverkan i Göteborgsområdet

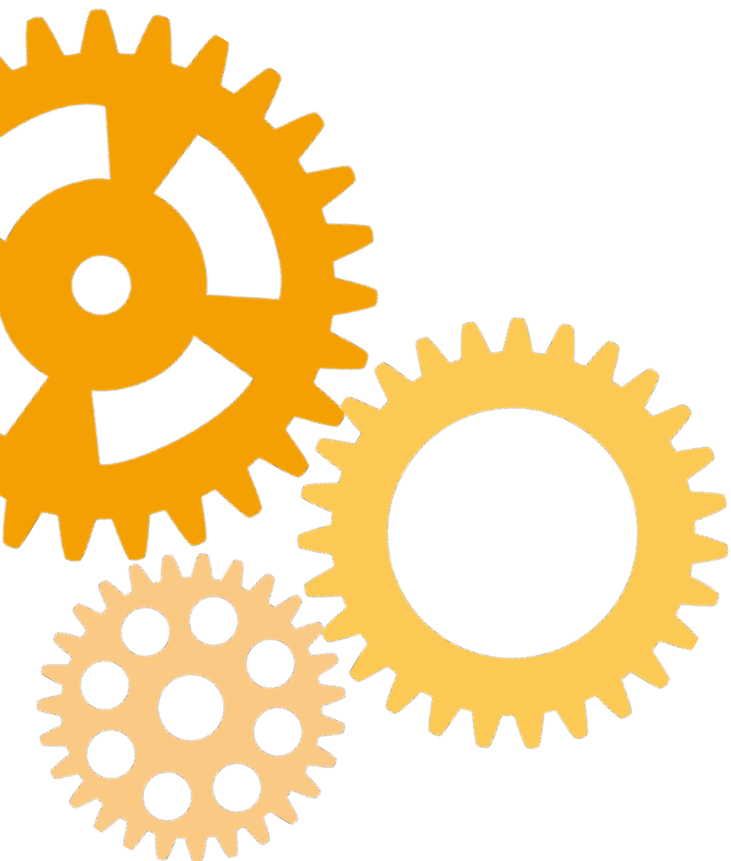
Fastställd av Ledningsgrupp för samverkan (LGS)

Datum: 2024-01-25

Innehållsansvarig:

Babbs Edberg Ordförande LGS

Anette Forsberg Processledare LGS

Innehåll

Styrning och ledning	3
Utvecklingsgrupp SAMSA	10
Temagrupp Barn och unga	13
Temagrupp Psykiatri	16
Temagrupp Rehabilitering och habilitering	18
Temagrupp Äldre	21
NOSAM Centrum	25
NOSAM Hisingen	30
NOSAM Härryda	37
NOSAM Mölndal	39
NOSAM Nordost	45
NOSAM Partille	47
NOSAM Sydväst	52
NOSAM Öckerö	57
Bilaga: Stärkt brukarmedverkan/delaktighet	61
Bilaga: Suicidprevention	65
Bilaga: Stärkt arbete med SIP i Göteborgsområdet	71

Styrning och ledning

Inom Göteborgsområdet samverkar region och kommuner för drygt 40% av befolkningen inom Västra Götaland. Ingående parter representerar stora organisationer med tusentals anställda som befinner sig i olika verksamheter på olika nivåer. Samverkan har under året skett på såväl politisk som förvaltnings- och verksamhetsnivå, delregionalt och lokalt, med syfte att utjämna skillnader i hälsa och bidra till det Goda Livet i Västra Götaland.

I denna del av årsrapporten redovisas översiktligt och kortfattat det arbete som bedrivits i ledningsgruppen (LGS) och det politiska samrådet det gångna året. Samverkansarbetet utgår från tre fokusområden, fastställda i Samverkansplan 2020–2023:

- In- och utskrivningsprocessen
- Tidiga samordnade insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa
- Fysisk hälsa vid psykisk ohälsa/sjukdom

Ledningsgruppen (LGS)

LGS har träffats vid tre ordinarie möten. Ett möte ställdes in till förmån för gemensam planeringsdag med Politiskt samråd. I genomsnitt 15 deltagare per möte, och den totala mötestiden uppgick till sammanlagt 11 timmar. LGS har också deltagit vid två gemensamma dialogmöten med politiska samrådet.

LGS Beredningsgrupp (LGS BG)

Beredningsgruppen består av ordförande, vice ordförande och processledare i Ledningsgruppen för samverkan. Temagruppernas ordförande har bjudits in och rekommenderats att delta. Beredningsgruppen har haft tre ordinarie möten under året, alla digitala, med en total mötestid på 8 timmar. Huvudpunkterna på agendan har varit:

- Omställning av hälso- och sjukvård till god och nära vård
- Vårdsamverkanstruktur på lokal nivå (NOSAM)
- Psykisk hälsa, delregionalt genomförande av länsgemensam handlingsplan
- Ledningsgruppens interna arbete och förankringskedjan
- Samverkan vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård
- Avvikelser/brister i samverkan, IT-stödet MedControl PRO (MCP)

Ledningsgruppens möten

Ledningsgruppens möten syftar till att informera samtliga parter om olika ärende och fatta beslut. Att fatta beslut inom vårdsamverkan innebär ett ansvar för varje huvudman att förankra ställningstagande, beslut och genomförande av överenskommet i LGS vidare i den egna linje-/organisationen. Det är viktigt att samtliga chefsnivåer är delaktiga i beslutsprocessen om samverkan, följer pågående arbete och resultat, samt rapporterar om problem och brister i samverkan.

Omställning av hälso- och sjukvård till god och nära vård

LGS har följt arbetet på länsnivå med Hälso- och sjukvårdsavtal samt strategi/färdplan Nära vård, dels genom rapportering från VVG och genom information från SRO. En länsgemensam utvecklingsplan har tagits fram efter dialog, och i samband med den politiska omorganisationen som trädde i kraft den 1 januari 2023, pågår en översyn av formerna för samverkan med kommunerna med fokus på strategiska frågor, tydligare styrning och bättre uppföljning inom eget ansvarsområde.

Mer information finns på VVG:s hemsida: [Länsgemensamt utvecklingsarbete - Vårdsamverkan i Västra Götaland \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)

Vårdsamverkansstruktur på lokal nivå – NOSAM Göteborgsområdet

Omställningen till en god och nära vård kräver hållbara strukturer och anpassade former för nära samverkan på operativ nivå. Brukarperspektiv/personcentrering ska genomsyra arbetet. Fyra lokala processledare med ramuppdrag för NOSAM har rekryterats för uppdraget till och med juni 2024. Dessa samordnas med stödfunktionen vid Samverkanskontoret. Uppdraget att samordna 14 NOSAM till 8 har löpt på och det finns nu grupperingar i alla 8 områdena. Uppdraget fortsätter under första halvåret 2024.

Presentationsmaterial finns tillgängligt på hemsidan: [Presentationsmaterial om NOSAM:s uppdrag och mandat - Samverkan i Göteborgsområdet \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)

Mobil närvård

Personcentrerad mobil röntgen

Personcentrerad mobil röntgen gick under 2023 in i implementeringsfasen under 2023 med tilldelade medel via tilläggsöverenskommelse till verksamhet radiologi, Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Det är ett samverkansprojekt mellan region, kommun och individ/anhörig. Implementeringen har genomförts både inom verksamhet radiologi och via Vårdsamverkan Göteborgsområdet. Instruktion för regional och kommunal primärvård har förankrats i LGS, Temagrupp Psykiatri, Temagrupp Äldre och i NOSAM. Mötesmedverkan har genomförts av projektledare. Instruktionen avser radiologisk undersökning av person vid fallskada med misstänkt höftfraktur på vård- och omsorgsboende och boende med särskild service inom Göteborgs Stad, Öckerö Kommun, Härryda Kommun, Partille Kommun och Mölndals Stad.

SAMSA i ambulanssjukvården Sahlgrenska Universitetssjukhuset (SU)

Under 2023 har ambulanssjukvården SU i samverkan med kommunal- och regional primärvård testat att använda SAMSA som kommunikativt verktyg då det uppstår samverkansbehov vid omhändertagandet av patienter. Möjligheten har använts vid ett fåtal tillfällen med mycket positiva resultat. Ambulanssjukvården har därför önskat att utvidga projektet till att även inkludera verksamhetens bedömningsbilar. Det innebär att förutom Öckerö Kommun, påverkas även Göteborgs Stad, Härryda Kommun, Partille Kommun och Mölndals Stad.

Projektplanen har reviderats och förankrats i LGS för att spridas inom samverkansorganisationen i Göteborgsområdet. Projektet inleds 2024-01-02 och utvärderas i juni 2024.

Psykisk hälsa – uppföljning delregionalt genomförande av länsgemensam handlingsplan samt budgetplanering statliga stimulansmedel för år 2023

LGS har under året representerats i länsgemensam styrgrupp psykisk hälsa. Styrgruppen har fördelat 12 Mkr av statliga stimulansmedel till delregional vårdsamverkan i Göteborgsområdet. Den länsgemensamma handlingsplanen har förlängts till och med 2024 och följs upp årligen via fastställda indikatorer. Liksom tidigare år har LGS omfördelat medel. Aktiviteter för genomförande redovisas separat. På nationell nivå tyder dialogen på att en liknande summa kommer att fördelas till länsgemensam/delregional nivå även 2024. Budgetplanering pågår, och det slutliga förslaget behandlas av LGS under januari 2024.

Ledningsgruppens interna arbete och förankringskedjan

Under året har LGS haft en digital workshop och en fysisk strategidag tillsammans med politiskt samråd med fokus på revidering och framtagande av samverkansplan 2024–2025. Ett fortsatt arbete har under året pågått med utveckling av ledningsgruppens arbetssätt, mötesstruktur och förankringsprocess, för att tillsammans kunna leda mot målet ”samverkan mellan kommun och region ska utjämna skillnader i hälsa”. Mötesagendan justeras och de minnesanteckningar som tas vid gruppens möten bör tydligt visa vilka frågor som diskuterats, vilka ställningstaganden som gjorts och hur frågorna ska hanteras vidare.

Samverkan vid in- och utskrivning slutenvård

Delregionalt utvecklingsarbete inväntar fortsatt planerad översyn av lednings- och samverkansstruktur på länsnivå. LGS har under året följt indikatorer för processuppföljning. I december registrerades 1 337 (jmf 2022: 1 403) inskrivningsmeddelande i SAMSA (SU). Medianvärdet i kalenderdagar från inskrivning till utskrivning för ”SAMSA-patienter” var 8 dagar, och för hela regionen var det 7 dagar (oförändrat jmf 2022). 61% av patienterna inom somatiken och 88% av patienterna inom psykiatri skrevs ut från slutenvården samma dag de blev utskrivningsklara. I 13% av de slutenvårdsärenden som hanterats i SAMSA av SU har patienten skrivits ut från slutenvården innan meddelande om utskrivningsklar skickats. LGS har gett UG SAMSA i uppdrag att ta fram delregional rutin för In- och utskrivningsprocessen i Göteborgsområdet.

[Samverkan vid in- och utskrivning från slutenvård - Vårdsamverkan i Västra Götaland \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)

Avvikelse/brister i samverkan

LGS har följt implementeringsplanen för MedControl PRO (MCP) och arbetat för att alla ingående parter ska vara anslutna och aktiva i systemet. Data från avvikelssystemet är sammanställt och analyserat vid två tillfällen. Antal rapporterade avvikelser har ökat jämfört med 2022. Brister i kommunikation och information är fortsatt den vanligaste avvikelsen som rapporteras. Inga vårdskador är registrerade. Det råder en utmaning i att konkretisera och följa upp vad som

skall göras tillsammans för att komma till rätta med avvikelserna. Det har blivit allt vanligare att registrera ”Ingen åtgärd” i systemet. Det är viktigt att göra en mer djupgående analys i systemet för att utreda orsakerna till detta.

Mer information om effektivare åtgärder finns på hemsidan: [Avvikelser i samverkan mellan kommun och region - Samverkan i Göteborgsområdet \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)

Kommunikation i samverkan

För att uppnå de mål som finns för samverkan krävs kommunikation, både i form av forum för dialog/diskussion och att information tillhandahålls. Vardsamverkanswebben är i ständig utveckling/uppdatering. Nyheter publiceras på webben: [Kommun och sjukvård - Samverkan i Göteborgsområdet \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)

Utvecklingsområde 2024:

- Uppföljning av Läns gemensam Färdplan God och Nära Vård
[Färdplan – läns gemensam strategi för god och nära vård - Vardsamverkan i Västra Götaland \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)
- Läns gemensam utvecklingsplan för omställning till God och Nära vård
[Läns gemensam uppföljning av god och nära vård - Vardsamverkan i Västra Götaland \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)
- Lednings- och samverkansstruktur på läns-, delregional- och lokal nivå
- Identifierade utvecklingsområden från MedControl PRO, rapporterade avvikelser:
 - Följsamhet till gemensamma överenskommelser, riktlinjer och rutiner
- Psykisk hälsa, SIP och Suicidprevention

Ledamöter

LGS består av 18 ordinarie ledamöter från ingående parter, kommunalförbundet GR innehar en adjungerad plats. Ersättare utses inte. Ordförandeskapet är roterande och innehas under två år. Vid halvårsskiftet 2022 övertog kommunerna, genom Göteborgs stad, ordförandeskapet. VGR, genom Närhälsan, övertog vice ordförandeskapet.

Politiska samrådet

Politiska samrådet har träffats tre gånger under året, varav två tillfällen tillsammans med ledningsgruppen (LGS). Vid årets första möte skedde en överlämning till nya politiska samrådet. Ett möte var fysiskt och inkluderade en workshop gällande revidering av Samverkansplan 2024–2025, medan de övriga två var digitala. Total mötestid: 8 timmar.

Ordförandeskapet och vice ordförandeskapet innehavs under två år och roterar mellan regionens utförarstyrelser och kommunerna. Det samordnas med ordförandeskapet för ledningsgruppen (LGS). Politiska samrådets presidium består av ordförande och vice ordförande. Göteborgs

stad, genom kommunstyrelsen, innehar ordförandeskapet under 2023. Sahlgrenska Universitets-
sjukhusets styrelse har vice ordförandeskapet.

Till övervägande del har agendan innehållit återkommande ärenden och stående punkter, med
fokus på:

- Revidering av Samverkansplan 2024–2025
- Samverkansplan: 2020–2023 har inneburit fortsatt arbete med att utveckla samarbetet kring identifierade målgrupper. Brukarmedverkan genomsyrrar samtliga områden.
- SRO: Fokus har legat på revidering av fokusområden och framgångsfaktorer i ny samverkansplan.
- Samordnad hälsa, vård och omsorg: Processuppföljning in- och utskrivning.
- Psykisk hälsa: Genomförande av länsgemensam HP psykisk hälsa och Suicidprevention.
- Avvikelser i samverkan: Uppföljning av gemensamma överenskommelser, riktlinjer och rutiner.

Politiska presidiet består av ordförande och vice ordförande som träffats vid två digitala möten som administrerats av LGS processledare. Beredning av ärenden till politiska samrådets möten har skett i samarbete med LGS Beredningsgrupp samt ansvarig tjänsteperson från VGR/Göteborgs HSN.

Bemanning

Politiska samrådet bemannas av ordförande från berörda nämnder och styrelser som ordinarie representant, samt ersättare från presidiet med närvaro- och yttranderätt.

	Ordinarie	Ersättare
Göteborgs stad	Marina Johansson (S) Ordf. politiskt samråd Elisabet Lann (KD) Marie Brynolfsson (V)	
Mölnads stad	Ove Dröscher (S)	Kenneth Wallengren (MP)
Härryda kommun	Maria Kornevik Jakobsson (C)	Kajsa Lackovic (S)
Partille kommun	Mattias Olsson Ruppel (M)	Bengt Odeholm (S)
Öckerö kommun	Sandra Svensson (M)	Thomas Wijk (S)
Västra DNR	Tanja Siladji Dahne (MP)	Ann-Lena Holberg (M)
Göteborgs DRN	Mats Berglund (V)	Emina Music (C)
Tandvårdstyrelsen	Lars-Erik Hansson (V)	Vera Samuelsson (SD)
Styrelsen för Närhälsan	Tobias Björk (M)	Soraya Zarsa (S)
Styrelsen för Regionhälsan	Anette Holgersson (V)	Peter Heie (C)

	Ordinarie	Ersättare
Styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset	Cecilia Dalman Eek (S) Vice ordf. politiskt samråd	Johan Fält (M)
Styrelsen för sjukhusgruppen i Väster	Jim Aleberg (S)	Gunilla Lindell (KD)
Styrelsen för Rehabilitering & Hälsa	Maria Hjærtqvist (S)	Oscar Pihlblad (KD)

Övriga: Babbs Edberg ordförande LGS, Annika Leidenhed vice ordförande LGS, till och med 2024-05-31. Samt Peter Svensson, ansvarig tjänsteperson, G HNS, Koncernkontoret, VGR. Anne-Charlotte Larsson och Anette Forsberg, samordningsansvarig processledare.

Ekonomi

Budgeterade kostnader för år 2023 var 5 442 000 kr. Positivt utfall på grund av vakanser och delade uppdrag. Medel att överföra till 2023 uppgår till 1 112 670 kr.

Samverkanskontoret

Bemanning

Grundbemanningen består av fem processledare och en kommunikatör, samtliga heltidsuppdrag. En processledartjänst är för nuvarande vakant. Tre heltidsuppdrag som utvecklingsledare/samordnare har finansierats via statliga stimulansmedel psykisk hälsa. Processledare för Temagrupp Psykiatri har under året varit delvis föräldraledig, vilket blivit ersatt med en vikarie på 50% fram till och med maj 2023, därefter har processledaren varit 70% i tjänst. Tidigare ansvarig huvudprocessledare gick i pension under hösten 2023 där en ny rekryterats och tillträtt uppdraget. Fyra nya lokala processledare för NOSAM-områdena har rekryterats, liksom ny delregional samordnare för Suicidprevention. Regionala medel till Mobil närvård har finansierat två uppdrag, ett uppdrag för en samordnare på 25%, samt ett uppdrag på 50% för processtöd UG SAMSA med uppstart i januari 2023.

Tjänsteköp av kommunikatör från Konsulttjänst, Fastighet stöd och service, VGR. Succesiv nedtrappning från heltid till 50%. I december 2023 tjänsteköps extra administrativ tjänst in på 25% som komplement till kommunikatör.

Hybridverksamhet

Under pandemin gjordes anpassningar utifrån gällande regler, råd och rekommendationer. Till stor del bedrevs arbetet digitalt och på distans/hemarbete. Arbetsförutsättningar för ett hybridkontor har processats fram. LGS följer VGR:s vägledning för möjlighet till flexibla arbetsformer. Uppdragstagaren erbjuds möjlighet till hybridarbete (distansarbete i hemmet/arbetsplatsen) och flexibla arbetstider under uppdragstiden.

Interna mötesforum

Samverkanskontoret har regelbundet husmöten för dialog och avstämning utifrån aktuella läget. Utöver det har kontoret regelbundet temamöten med olika teman som gruppen behöver fördjupad kunskap eller dialog kring. Det syftar till att vara en kunskapshöjande aktivitet för gemensamt arbete. Därtill har kontoret haft två planeringsdagar under året, en på våren och en på hösten.

Nätverksarbete

Representanter från kommunalförbundet GR och delregional vårdssamverkan har tillsammans med GR arrangerat en heldag ”Mötesplats primärvård”.

Kompetensutveckling

Processledare och utvecklingsledare har under året erbjudits och i varierande grad deltagit vid såväl lokala som regionala och nationella konferenser och webinarium.

Utvecklingsgrupp SAMSA

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Utvecklingsgruppen representeras av ledamöter från Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborgs Stad, Mölndals stad, Härryda kommun, Partille kommun, Öckerö kommun, Närhälsan vårdcentral, Närhälsan rehab och PRIMÖR. Processledare för samtliga temagrupper, delregional SIP-koordinator och utvecklingsledare för brukarmedverkan har också ingått i gruppen. Processledare för LGS har varit adjungerad.

Det har varit i snitt 12 av 18 deltagare på varje möte. Ingemar Blomqvist har i september övertagit rollen som ordförande i UG SAMSA. Karin Larsson har ersatt Malin Throfast som representant från Mölndals stad och Taina Magnusson har ersatt Lisethe Svanström som representant för Göteborg Stad.

UG SAMSA har genomfört två samverkansdialoger under våren 2023 med fokus på vårdövergångar, in- och utskrivningsprocessen från sjukhus och SIP i SAMSA. Dessa var väldigt uppskattade och visade på fortsatta utvecklingsområden. Under hösten fick båda planerade samverkansdialoger ställas in på grund av för få anmälda deltagare som följd av att regionens verksamheter fått sparkrav vilket begränsat möjlighet till deltagande.

Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård har varit ett prioriterat målområde under året. Fokus ligger på att följa lagens intention om att enskilda som har behov av en samordnad individuell plan, SIP, ska erbjudas detta i samband med utskrivning samt att fast vårdkontakt ska vara dirigent i processen.

Deltagare från UG SAMSA ingår också som representanter i länsgemensam Förvaltningsgrupp SAMSA samt i länsgemensam Arbetsgrupp Utveckling och har stöttat i det arbete som skett med uppgraderingar i IT verktyget SAMSA, exempelvis att kunna bifoga dokument i SAMSA. Representanter ur Förvaltningsgrupp SAMSA har även varit delaktiga i det revideringsarbete som skett kring rutinen för länsgemensamma riktlinjen om in- och utskrivningar från sluten hälso- och sjukvård i Västra Götaland.

Mötena har utgått från de delmål, aktiviteter och uppföljningsbehov som identifierades i handlingsplanen och förslag på väg framåt kopplat till delmål 1 är presenterat för LGS och kommer utvecklas vidare under 2024.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

UG SAMSA har inför 2024 identifierat kvarstående behov av att arbeta vidare med delmål 1. Reviderad offert på stöd av tjänstedesigner ska inhämtas och presenteras för LGS i januari tillsammans med en uppdaterad uppdragsbeskrivning för utvecklingsgruppen.

Arbete vidare för ökad måluppfyllelse innebär ett långsiktigt arbete där dialog, samsyn och ett respektfullt förhållningssätt krävs för att utvecklas gemensamt mot samma riktning. Synkning med utvecklingsarbetet i Förvaltningsgrupp SAMSA behöver fortsätta utvecklas varav en uppdragsbeskrivning för Förvaltningsgrupp SAMSA fortsatt efterfrågas.

Kvarvarande utvecklingsarbete finns hos parter som ännu inte använder SAMSA aktivt men har inkorgar i systemet. Viktigt att dessa bevakas om samverkan ska kunna ske genom systemet.

Intresset från skolan att ansluta sig till SAMSA lyfts fortsatt från olika verksamheter men något tydligt ledningsbeslut i samverkansstrukturen är ännu inte taget. Pågående kartläggningsarbete sker från Temagrupp Barn och unga då det är viktigt att identifiera vilka samverkansparter man vill samverka med genom IT-verktyget. Viktigt att också identifiera vinster och utmaningar med det förändrade arbetssätt IT-verktyget skulle innebära.

UG SAMSA har tagit del av sammanställningen av avvikelser i MedControl PRO och det som framkommer är att kommunikationen och följsamheten till rutiner och riktlinjer både internt och mellan vårdgivare behöver förbättras. Detta sammanfattas även som konklusion från våra samverkansdialoger och är underlag för vidare utvecklingsarbete under 2024.

Behovet att skapa en delregional lokal rutin som förtydligar de tolkningsutrymmen som finns i länsgemensamma riktlinjen om in- och utskrivningar från slutna hälso- och sjukvård i Västra Götaland och SIP-riktlinjen är det delmål arbetsgruppen lyfter fram som prioriterad fråga framåt. Viktigt att skapa samsyn kring dessa för att möjliggöra en trygg, säker och effektiv vårdkedja för den enskilde.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Arbeta för att uppnå en enda SIP-process där in- och utskrivningsprocessen, planeringsprocessen och SIP ingår.	UG SAMSA tar fram förslag till LGS om hur planeringsprocessen ska bli en del av SIP-processen i delregionen.	Förslag presenterades för LGS BG i maj och olika möjligheter har undersökts för kostnadseffektiv hantering. Frågan har åter lyfts på LGS i december och beslut att ta in ny offert för tjänstedesigner med mål om att skapa en delregional lokal rutin ses som vägen fram.
	UG SAMSA har en rådgivande funktion till parter och temagrupper samt NOSAM.	Representanter deltar efter inbjudan i olika samverkansforum, till exempel på TGÅ och på LGS.
Stödja verksamheterna i arbetet i SAMSA för att ökat antal vårdbegäran samt öka användandet av planeringsmeddelandet.	Anordna samverkansdialoger med fokus på vårdövergångar, SIP-processen och brukardelaktighet.	Två samverkansdialoger genomfördes på våren. Sammanställning publicerades på hemsidan.
	Hålla dokumentationsstöd för vårdbegäran & planeringsmeddelandet uppdaterade.	Uppdatering har skett under året utifrån inkomna synpunkter.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
	Följa samt förankra utvecklingen av IT systemet. Fast punkt på dagordning kring utvecklingsförändringar från länsgemensam arbetsgrupp.	Dialog sker på mötena samt mailledes utifrån utvecklingsförslag som beslutas.
Samordna utvecklingsgrupp SAMSA:s arbete med Implementeringsplan SIP som verktyg i samverkan i Göteborgsområdet.	UG SAMSA:s ledamöter verkar för ökad användning av IT verktyget SAMSA. Alla ledamöter deltar i SIP-utbildning för att vara uppdaterade och för att kunna stödja och utveckla användandet av IT-tjänsten SAMSA 2023.	Ledamöterna har tillgodosett sig utbildningen under 2023.
Arbeta för att samtliga verksamheter som ska samverka i SAMSA också gör det – och kan göra det.	UG SAMSA:s ledamöter håller sig uppdaterade kring SAMSA användare i respektive egen verksamhet. Deltagare inventerar årligen vilka som inte har tillgång till SAMSA på resp. hemmaplan.	Kartläggning uppdaterad i april. Varje verksamhet har nu skapat egen struktur för SAMSA.
Bevaka samverkansförutsättningar i SAMSA kring enskilda under 65 år kring barn och unga.	Skapa säker och effektiv justering av samordnade vårdplaner inför ansökan om Öppenpsykiatrisk tvångsvård (ÖPT). Fortsatt bevaka frågan om digital möjlighet för att ersätta fax.	Frågan har bevakats under året och möjligheten att bifoga filer i SAMSA är sjösatt i december. Varje verksamhet behöver nu ordna med säker mellanlagring för att kunna nyttja funktionen fullt ut.
	Stötta som rådgivande funktion för skolan samt andra samarbetspartners ingång i SAMSA. Lyfta till LGS vilka kartläggningar samt funktioner som behöver säkerställas för ingång.	Ledamöter ur UG SAMSA har stöttat Temagrupp Barn och unga i sin kartläggning under året.
Identifiera utvecklingsområden genom analys av inrapporterade avvikelser/brister på systemnivå i MedControl PRO.	Utifrån statistiksammanställning och analys av brister i samverkan tar UG SAMSA fram förslag på åtgärder som förbättrar in- och utskrivningsprocessen, öppenvårdsprocess samt SIP-processen för den enskilde och rapporterar föreslagna åtgärder till LGS via beredningsgruppen.	Resultatet av analysen stärker vikten av att arbeta vidare med delmål 1 och skapa en delregional rutin som förtydligar de tolkningsutrymmen som finns. Viken av enighet i beslut från LGS och kommunikation och implementeringsplan påtalas därefter.

Temagrupp Barn och unga

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Temagrupp Barn och unga har under 2023 fördjupat samarbetet med brukar- och barnrättsorganisationer i Temagrupp Barn och ungas referensgrupp för delaktighet. Arbetsgruppsmöten, konferenser och en gemensam workshop kring temagruppens handlingsplan 2024 var några av aktiviteterna.

Temagruppen har arrangerat och genomfört fem både digitala och fysiska konferenser riktade till chefer, medarbetare, förtroendevalda och civilsamhället för implementering av uppdragen i den länsgemensamma överenskommelsen om samverkan för barns och ungas hälsa, och de därtill framtagna Tillämpningsanvisningar för Göteborgsområdet. År 2023 har fokuset varit på Delaktighet och Barn och unga i samhällsvård. Samtliga avsnitt i Tillämpningsanvisningarna har därigenom omhändertagits. Den senaste konferensen om Barn och unga i samhällsvård genomfördes i ett bredare samarbete med delregional vårdsamverkan SIMBA och SAMLA och kommunalförbundet Göteborgsregionen GR. Konferensen spelades in och finns att ta del av på hemsidan: [Barn och unga placerade i samhällsvård - Samverkan i Göteborgsområdet](#). Arbetet har planerats och genomförts av en arbetsgrupp inom temagruppen och referensgruppen, tillsammans med delregional samordnare för samverkan kring barns och ungas hälsa.

Temagrupp Barn och unga har genom utlysning kunnat stödja lokal samverkan för barns psykiska hälsa med statliga stimulansmedel. Utifrån inriktningen mot problematisk skolfrånvaro har lokal samverkan ansökt om stöd. Satsningen ökade stödet till barn och familjer med psykisk ohälsa. Under våren fick temagruppen återigen möjligheten att utlysa om ansökningar. Temagruppen enades om inriktningen mot tidiga samordnade insatser i samverkan mellan kommun och region för att uppnå hälsosam vikt, tidig upptäckt och tidiga samordnade insatser till barn och unga med psykisk ohälsa, omvårdnadsbrist och/eller våld i familjen samt insatser i samverkan för att upptäcka och motverka riskbruk och riskbeteenden gällande droger och alkohol, destruktivt sexuellt risktagande och/eller erfarenheter av våld. Tolv lokala samverkansteam ansökte varav åtta kunde beviljas i enighet, enligt budgetram och relevans enligt utlysningen. Insatserna utförs under 2024 och följs av temagruppen muntligt och skriftligt. [Psykisk hälsa barn och unga - Samverkan i Göteborgsområdet \(vardsamverkan.se\)](#)

Under 2023 har nya representanter utsetts för Drottning Silvias barnsjukhus, vårdcentraler med tilläggsuppdrag för barn och ungas psykiska hälsa (UPH), barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt från utbildningsförvaltningen på Öckerö.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Temagrupp Barn och unga ökar takten i arbetet med barns rättigheter enligt lagen om barnkonventionen genom ökat samarbete med brukar- och barnrättsorganisationerna – för kunskap om rätt insatser i rätt tid, för barnens bästa. I handlingsplan 2024 finns förslag på pilotsamarbete för bland annat Barn som anhörig.

Temagrupperna söker mandat och stöd för att driva på digitaliseringen och tillgången till digitala verktyg för samverkan kring barn och unga, såsom genom verktyget SIP – för ökad kvalitet och effektivitet. I hela länet har förvaltningarna för skola och förskola de största utmaningarna, IT-systemet SAMSA breddades sent för att inkludera dem.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
(1) Verka för lokalt samverkansarbete för barns och ungas hälsa utifrån ett barnrättsperspektiv.	Information- och implementeringsinsatser för temagruppernas framtagna Tillämpningsanvisningar i Göteborgsområdet för Överenskommelse om Samverkan för barns och ungas hälsa Temagrupperna bevakar uppdragen utifrån lagen om hälsoundersökningar för barn placerade i samhällsvård, för lokal implementering (ingår i Tillämpningsanvisningarna).	Temagruppernas arbetsgrupp, där brukar- och barnrättsorganisationer ingår, har planerat och genomfört två välbesökta konferenser om avsnitt 3 i Tillämpningsanvisningarna om Delaktighet, samt i en utökad arbetsgrupp med GR, SIMBA och SAMLA en digital konferens om avsnitt 4 i Tillämpningsanvisningarna: om Barn och unga i samhällsvård med fokus på hälsa och samverkan, som också spelades in (se hemsida). Stort intresse (≤ 100 inloggningar/ besökare) för samtliga konferenser. Forskning om barn placerade i samhällsvård, SKR om lagstiftning, nationell utredning: Börja med barnen samt Maskrosbarns förmedling om barns upplevelser av sin hälsa var några av höjdpunkterna, förutom dialoger mellan deltagare och frågor till föredragande som diskuterades.
	Temagrupperna verkar för att införa IT-verktygen SAMSA för SIP i SAMSA för samtliga verksamheter, samt MedControl Pro (MCP) för avvikelser i samverkan.	MCP finns i samtliga kommuner men inte i samtliga förvaltningar. Temagrupperna fortsätter arbetet för digitalisering vid individsamverkan och ser behov av stöd och mandat från högre chefer för att implementera SAMSA för samverkan kring barn och unga, särskilt riktat mot förvaltningar för skola och förskola.
	Implementering av nya riktlinjen för SIP gällande målgruppen barn och unga sker enligt Implementeringsplan SIP som verktyg i samverkan i Göteborgsområdet (uppdaterad okt 2022).pdf	Delregional SIP-koordinator redovisar Göteborgsområdets satsning 2023, där målgruppen barn och unga är en självklar del.
	Vårdsamverkanstrukturen ska göras känd för deltagarna i NOSAM, Temagrupp Barn och unga och lokala samverkansgrupper för barn och unga.	Temagrupperna är ambassadörer för vårdsamverkanstrukturen, så att den är känd och används för barnens bästa. Vid dialog- och informationstillfällen beskrivs sammanhanget inom vårdsamverkan för ökad kunskap och vi-känsla.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
<p>(2) Fokus på barnrättsperspektivet enligt lagen om Barnkonventionen.</p>	<p>Temagruppen ska verka för att samtliga verksamheter och samverkansarenor för barns och ungas hälsa genomgår utbildning i barnkonventionen.</p>	<p>Samtliga verksamheter har genomgått utbildning i Barnkonventionen.</p>
	<p>Delaktighet enligt barnrättsperspektivet ingår i Tillämpningsanvisningarna.</p>	<p>Två genomförda konferenser med fokus på avsnitt 3 i Tillämpningsanvisningarna om delaktighet, se mer beskrivet i delmål 1 ovan.</p>
	<p>Uppmärksamma barn som anhörig utifrån ett barnrättsperspektiv. Glöm inte syskon.</p>	<p>Tillsammans med Temagrupp psykiatri görs satsningar på Barn som anhörig inom Samsjuklighetsuppdraget. Temagruppen har fått en dragning av nuläget inom uppdraget. Temagruppen och brukar- och barnrättsorganisationer beskriver att mer behöver göras för Barn som anhörig; frågan blir ett eget delmål i handlingsplan 2024.</p>
<p>(3) Tidiga insatser i samverkan - Tidigt identifiera och förebygga psykisk ohälsa.</p>	<p>Tidiga insatser har eget avsnitt kapitel i Tillämpningsanvisningar i Göteborgsområdet för Överenskommelse om Samverkan för barns och ungas hälsa.</p>	<p>Temagruppen har fokus på Tidiga samordnade insatser för att förebygga ohälsa och främja hälsa i samtliga samverkansinsatser och åtaganden. Avsnitt 2 om Tidiga insatser i Tillämpningsanvisningarna lyfts fram vid konferenser och föredragningar med budskapet att läsa anvisningarna för att utveckla samordnade tidiga insatser.</p>
	<p>Öka användningen av SIP som ett verktyg i arbetet med tidiga insatser, även s.k. ”intern-SIP”.</p>	<p>Stor satsning på SIP-utbildare och SIP-samordnare i Göteborgsområdet, med stöd av LGS, har gett arbetet med Stärkt arbete med SIP en skjuts framåt. Tidigare lokal samverkan i de lokala Västbusgrupperna är en styrka för att bibehålla inriktningen för lokala samverkansgrupper för barn och unga. Uppföljningen görs i särskild ordning av delregional SIP-koordinator och utbildare.</p>
	<p>Delregionala stimulansmedel för psykisk hälsa barn och unga riktas mot att främja skolnärvaro och närvaro i förskolan samt spädbarnsverksamheter.</p>	<p>Temagruppens satsning har rapporterats och presenterats på temagruppsmöten. Temagruppen konstaterar att satsningen gjort skillnad för många barn och familjer, och att anknytningen under spädbarnsåret har stärkts. Närvaroteamet i Härryda kommun har implementerats, ELSA-projektet har utvecklat arbetet i Partille, SkolPrev i Göteborg har omformats till satsning i annan form och vinsterna från TIPS på Hisingen omhändertags fortsatt. Närvaroteamsarbetet i Mölndal fortsätter. Satsningar i samverkan - ökad skolnärvaro och psykisk hälsa</p>
	<p>Den länsgemensamma handlingsplanen för Suicidpreventions sex mål ska integreras i de lokala handlingsplanerna.</p>	<p>Delregional suicidsamordnare rapporterar i särskild ordning.</p>

Temagrupp Psykiatri

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Här är några viktiga punkter som temagrupp psykiatri lyfter från årets arbete:

- Utbildningen Basnivå i samverkan: Vår pågående utbildning har gått som planerat under året, med undantag för sista tillfället på hösten som ställdes in på grund av för få anmälda. Alla grupper hade en förhållandevis jämn fördelning av medarbetare från kommuner respektive psykiatri, med undantag för sista omgången då ingen regionanställd deltog.
- Munhälsa-utbildningen: En pågående process med fokus på utbildning inom munhälsa. Utbildningen behöver fortsätta spridas.
- Mobila Fältteamet: Detta team har varit pausat under året och beslut om nedläggning togs under hösten.
- Samsjuklighetsuppdraget/ACT-projektet: Arbetet med ACT-kransen är i gång och kranskommunerna har påbörjat sina insatser.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

En central fråga är vilka teman som bör präglade det kommande året och hur vi bäst kan stödja varandra under 2024. Vikten av samverkan förtydligas, särskilt med tanke på de stora ekonomiska utmaningarna.

ACT-projektet: Temagruppen behöver följa utvecklingen nationellt och hålla dialogen kring vårt fortsatta arbete kring målgruppen i gång.

- Hantera förändringar: Förväntningar på att en ny socialtjänstlag kommer att ställa nya krav på samverkan. Oavsett utfall av eventuella, kommande lagändringar av vikt för Temagrupp Psykiatri målgrupp betonas vikten av att anpassa sig och följa information och strategier från berörda parter.
- Närstående som utvecklingsområde: Vikten av att inkludera strategier för att stödja och involvera anhöriga i våra gemensamma insatser. Kanske kan detta område utvecklas mer i samverkan. I nuläget finns barn som närstående med som fokus i ACT-projektet.

Temagrupp Psykiatri har inlett diskussion kring hur vi bäst kan utvärdera samverkansarbetet. Bland annat bör vi undersöka basutbildningens effekter, med enkäter angående kunskaps-

spridning och praktisk tillämpning. Temagruppen vill också titta närmare på patientflödet för ACT-projektet.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Alla patienter som skrivs ut från slutenvården har en planering.	Förankra och följa implementeringsplan SIP. Ta del av samverkansavvikelse samt identifiera förbättringsområden kring in- och utskrivning.	Ansvarig utvecklingsledare presenterat arbetet. Övergripande statistik rapporterad och psykiatrispecifika utvecklingsområden hanteras i PSYKSAM. Revidering av PSL-riktlinjen kommer göras under 2024 på grund av de svårigheter som upptäckts.
Ökad kännedom om och följsamhet till överenskommelser och riktlinjer relaterade till in- och utskrivningsprocessen.	Basnivå i samverkan ska fortsatt implementeras i Göteborgsområdet. Utbildning online med fysisk träff.	Utbildningen genomförts 5 tillfällen totalt under året, cirka 125 deltagare. Jämn fördelning mellan kommun och sjukvård. Dessutom har Kriminalvården deltagit med 2 personer.
Öka medarbetarnas kunskap om samverkan för att skapa bättre förutsättningar för samordnade insatser.	Ökad kännedom om och följsamhet till överenskommelser och riktlinjer på lokal nivå. Verksamhetsnära arbete genom Samsynsgruppen.	Samsynsgruppen har under året träffats två gånger av fyra planerade inställda möten relaterat till personalfrånvaro.
Personer med samsjuklighet ska få integrerade insatser.	Intensifiera ett kontaktskapande och uppsökande arbete inom hela Göteborgsområdet genom uppdrag ACT kransen. Fokus på barn som anhöriga ingår.	Projektledare anställd lokalt, grundlig utredning av behov genomförd. Implementering av ACT i de kranskommuner som visat intresse har påbörjats under året. Barn som anhöriga är i gång som delprojekt på mottagningen.
Integrera den enskildes perspektiv i utformningen av samverkan mellan huvudmän.	Ta del av statistik, rapporter och analyser kopplat till brukarmedverkan. Representation i alla grupper och stående punkt på agendan.	En stående punkt på agendan i alla grupper, dock fokus på information. Representation tillgodosetts i tillfälliga arbetsgrupper.
Utökad kunskap om målgrupp med adhd/autism i samverkansfrågor.	Kunskapsutvecklande aktivitet för temagruppens representanter, kopplat till nationella riktlinjer. Fokus på att identifiera behov i samverkan.	Planerades under hösten men ställts in på grund av frånvaro.
Medarbetare ska få ökad kunskap om fysisk hälsa vid psykisk ohälsa/sjukdom.	Kunskaphöjande aktivitet som planeras av arbetsgrupp "Fysisk hälsa".	Ingen aktivitet under året i arbetsgruppen.
God tandhälsa trots psykisk funktionsnedsättning/sjukdom.	Fortsatt implementering av webbaserad utbildning i munhälsa.	153 personer från både region och kommun har registrerats på kursen under året.

Temagrupp Rehabilitering och habilitering

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Beredningsarbetet kring uppstart av Temagrupp Rehabilitering och Habilitering genomfördes under våren och efter beslut från LGS startades temagruppen upp enligt uppdragsbeskrivning med sitt första möte i augusti.

Gruppen består av tio ledamöter samt en processledare. Fem regionala representanter ingår som representerar slutenvårdens rehabenheter, habiliteringen samt privata och offentliga Vårdval Rehab. Ytterligare fem representanter ingår och representerar de fem kommuner som ingår i vårt samverkansdelområde. Ordförandeskapet tilldelades Mölndals kommun i enighet på första mötet och kommer sedan rotera enligt uppdragsbeskrivningen för samverkan. Ett stort intresse har funnits för temagruppens arbete och vikten av att följa kommunikationsplanen i samverkan har påtalats så informationen tas både till och från verksamheterna som representeras.

Temagruppen har under hösten haft tre träffar med fulltalig närvaro med undantag av en ledamot på sista mötet. Hösten har ägnats åt att försöka utröna vilka samverkansfrågor som behöver hanteras och inkluderas i temagruppens handlingsplan.

En arbetsgrupp tillsattes direkt kopplat till **förskrivningsprocessen av hjälpmedel i samband med utskrivningsprocessen från slutenvården**. Denna grupp har under hösten gjort en processkartläggning och rapporterat tillbaka förslag i december.

Stort fokus har legat på att lösa ut de knutar som finns i samverkan inom område rehabilitering och habilitering för att förbättra personcentrerat sammanhållet vårdförlopp den enskilde. För att uppnå detta behöver rehabilitering- och habiliteringsfrågorna lyftas och kunskapen om varandras verksamheter och förutsättningar förbättras.

Temagruppen har fått uppdrag från LGS beredningsgrupp att återuppta arbetet kring gemensamt arbete med trakeostomipatienter. Förslag på uppdragsbeskrivning och bemanning är under framtagning men uppdragsbeskrivningen har behövts revideras flera gånger på grund av frågans komplexitet.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Arbetsgruppen **Förskrivningsprocessen av hjälpmedel i samband med utskrivningsprocessen från slutenvården** har fått ett utökat uppdrag att ta fram ett förslag på en delregional rutin och stödjande dokument så temagruppen därefter kan ta beslut i frågan och gemensamt implementeringsarbete kan påbörjas.

Trakeostomiarbetsgruppen väntas starta upp under början av 2024 och nå fram till ett förslag på delregional rutin som kan presenteras för och därefter beslutas av LGS.

Fokus på vad omställningen till nära vård innebär för område rehabilitering och habilitering samt utveckling av digitala hjälpmedel är ytterligare identifierade punkter att arbeta vidare med under kommande år. Det är viktigt att rehabilitering och habiliteringsprofessionernas kunskaper lyfts fram för att kunna arbeta med förebyggande insatser som ökad individens delaktighet.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Underlätta hjälpmedels-förskrivningsprocessen för den enskilde i samband med utskrivning från slutenvård.	Arbetsgrupp tillsatt med representanter från samverkansparter i delområdet, processleds av temagruppens processledare och återrapporterar förslag till temagrupp.	Rapport presenterad för temagruppen i december då gruppen fick utökat uppdrag att ta fram en delregional lokal rutin kopplat till processkartläggningen som utförts. Har även fått uppdrag att utveckla visst informationsmaterial och lägga förslag på implementeringsplan. Följs upp på temagruppsmöte i mars 2024.
Skapa en delregional rutin för understödd andning och trakeostomivård.	Starta en arbetsgrupp med representanter av olika inblandade professioner från vårt samverkansområde. Arbetsgruppen tar fram ett förslag på rutin som presenteras för temagrupp och LGS.	Förslag på uppdragsbeskrivning för arbetsgruppen är framtaget men har behövt stämmas av fler varv i verksamheterna för att också bemannas med rätt person och kompetens. Arbetet fortlöper under 2024.
Öka användarnas kunskap kring hantering och analys av avvikelsestatik i samverkan (MCP) kopplade till område rehabilitering och habilitering.	Ta del av inrapporterade samverkans-avvikelser, identifiera förbättringsområden och följa upp vidtagna åtgärder. Lära av avvikelsestatistiken i samverkan (MCP) genom gemensam analys, förslag på åtgärder och uppföljning. Aktivitet för NOSAM	Temagruppen har tagit del av halvårsrapport från delregional MCP-ansvarig. Temagruppen har gemensamt försökt analysera avvikelseresultatet vilket resulterade i att detta mål hamnade i handlingsplanen och fortsätter följas under 2024.
Implementering av Färdplan Nära vård.	Identifiera utvecklingsområden för samverkan inom rehabilitering och habilitering, föreslå åtgärder och följa upp. Öka kunskapen och förståelsen om varandras uppdrag för att underlätta omställningen med individens bästa i fokus med personcentrerat arbetssätt.	Dialog har skett på temagruppsmötena om hur vi ska kunna stödja arbetet i temagruppen. Identifierat områden där vi både kan lära av varandra samt stödja omställningen genom bättrad samverkan.
Stärka och utveckla vårdens processer kopplat till temagruppens område.	Identifiera de kunskapsstyrningsdokument som rör flera parter i temagruppen. Gemensam genomgång av de kunskapsstyrningsdokument som knyter an till temagruppens område.	Aktiviteten är inte påbörjad utan planerad uppstart sker i februari 2024. Uppföljning med ett område per temagruppsmöte.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Öka proaktivt arbetssätt för att motverka psykisk och fysisk ohälsa.	Öka de proaktiva SIP:arna. Öka rehab-professionernas deltagande i SIP-processen.	Dialog har skett i temagruppen om vikten att rehab-professionerna är mer aktiva i SAMSA och delaktiga i de SIP:ar där de är inkopplade. Under 2024 ska verksamheterna följa antalet genomförda SIP:ar i SAMSA.

Temagrupp Äldre

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Temagrupp Äldre har under året haft sex möten, varav ett av tillfällena var en utvecklingsdag med fokus på omvärldsbevakning inom äldreområdet, utbildning om skörhet och skörhets-skattning samt revidering av handlingsplanen. Målen i handlingsplanen har följts upp och temagruppen har analyserat både avvikelser i samverkan och statistik i IT-verktyget SAMSA gemensamt.

Gruppen består av femton representanter. Det har varit i snitt elva deltagare per möte och det har varit en aktiv, konstruktiv och förtroendefull dialog på mötena. Ny representant för Partille kommun tillkom i juni, Emma Eggertsen. Göteborg Stad bytte i september ut en av sina representanter från Ingegärd Ljungqvist till Pia Söderkvist.

Temagruppen har haft lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård (2017:612) samt SIP-riktlinjen som stående punkter på dagordningen.

Temagruppen har tillsammans med våra delregionala utvecklingsledare för SIP anordnat Temadag SIP Äldre. Ordförande inledde dagen och några ledamöter deltog i panelsamtal för att gemensamt lyfta fram vikten av gemensamt arbete för att nå mål i handlingsplanen kopplat till SIP. Målet med denna hybrida heldagskonferens var att stärka äldres rätt till delaktighet och främja en god samverkan kring äldre invånare. Material från dagen finns inspelat och publicerat på hemsidan [Temadag SIP Äldre den 5 september 2023 - Samverkan i Göteborgsområdet \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)

Verksamhetsförändringar påverkar vårt delregionala område varav vikten av samverkan sinsemellan lyfts extra mycket.

Temagruppen har under året tillskapat en beredningsgrupp. Detta för ökad förankring och stöd i planering av uppdrag och genomförande. Processledare har gått igenom delregionala rutiner som legat publicerade på hemsidan och arbetat med att uppdatera dessa tillsammans med utsedda representanter i olika arbetsgrupper.

Temagruppen har startat en referensgrupp för brukarorganisationer för ökat brukarinflytande och delaktighet. Ordförande och processledare har träffat representanterna två gånger under året och arbetet fortsätter under 2024.

Temagruppen har en representant som ingår i Styrgrupp psykisk hälsa och under året har medel avsatts för att följa den påbörjade TAIK (tandhygienist i kommunen) satsning som Partille kommun och Härryda kommun fått stimulansmedel för. Temagruppen har också fått presentation av den **Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvårdsutbildning till vård- och omsorgspersonal** som erbjuds av tandvården samt tagit del av statistik av genomförda utbildningar. På de enheter där utbildning genomförs ses förbättrad munhälsa.

Arbete med implementering av Läns gemensam handlingsplan för suicidprevention pågår och flera utbildningsalternativ för att lättare identifiera ökad risk för suicid hos äldre har belysts i handlingsplanen. Enligt NASP (Nationellt centrum för Suicidforskning och prevention) har suicidtalet hos äldre minskat med i snitt 1% under året. Bland män över 65 år sker minskningen i genomsnitt med nästan 2% per år. Män 65+ år är dock fortfarande den grupp som har de högsta självmordstalen.

Vår handlingsplan utgår från de politiska målen: **Utveckla samordnad vård, tandvård, stöd och omsorg för individen genom att fokusera på:**

- In- och utskrivningsprocessen
- Tidiga samordnade insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa
- Fysisk hälsa vid psykisk ohälsa/sjukdom.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Fortsatt arbete behövs med att trygga och säkra vårdövergångar mellan vårdgivare och vårdnivåer så vi arbetar resurseffektivt och främjar omställningen mot god och nära vård. Rapportering från UG SAMSA visar på behov av att utveckla lokal rutin som förtydligar vissa delar av Läns gemensam riktlinje om in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Västra Götaland.

Avvikelserna i samverkan visar att vi måste arbeta vidare med både kommunikationen mellan vårdgivare/vårdnivåer och öka följsamheten till befintliga riktlinjer och rutiner. Vi behöver öka delaktigheten för individen och arbeta mer med preventiva insatser för att förebygga både fysisk och psykisk ohälsa.

Vi ser behov av att fortsätta arbeta mot målet att öka den proaktiva bedömningen av den enskilde. Inför nästkommande år har målen och aktiviteterna specificerats ytterligare exempelvis genom att vi gemensamt följer olika utvalda processmått och vikten av långsiktiga mål i samverkan påtalas.

Vi behöver fortsätta förankra SIP-riktlinjen och öka kunskapen hos både medarbetare och chefer. Temagruppen ser behov av att implementera kunskapsstödet [Samverkande hälso- och sjukvård i hemmet | Kunskapsstyrning vård | SKR \(kunskapsstyrningvard.se\)](#) som temagruppen tror kan underlätta i samverkan.

Kontinuerlig uppdatering av hemsidans delregionala lokala riktlinjer fortsätter samt arbetet att också omvärldsbevaka och skapa förutsättningar för att möta utvecklingen som sker.

TAIK-satsningen fortsätter följas i temagruppen då nya medel tilldelats.

Vi behöver också arbeta vidare med implementering av Läns gemensam handlingsplan för suicidprevention. Rapport från SKR visar att de som genomför suicid med läkemedel inte köper receptfria preparat utan att man ofta hämtar ut sina förskrivna läkemedel på apoteket och

använder dessa. Detta är bland mycket annat en viktig aspekt att ta med vid de läkemedels-genomgångar som är fortsatt mål i handlingsplanen.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Trygga och säkra vårdövergångar mellan vårdgivare.	Öka antal SIP för målgruppen. Antalet utförda SIP följs månatligen via statistik från GITS av temagruppens deltagare.	Temagruppens deltagare följer månatligen GITS statistik och 2 gånger har gemensam analys skett i temagruppen med stöd av ordförande från UG SAMSA. Resultatet i önskemål om att utveckla gemensamma processmål att följa under kommande år.
	Förankra och följa Implementeringsplan SIP som verktyg i samverkan i Göteborgsområdet. Varje temagrupsdeltagare ansvarar för att förmedla/inhämta information i egen organisation. Verka för att medarbetare har tillräcklig utbildning/kunskap i SAMSA i egen organisation.	Processledare har haft tätt samarbete med delregional SIP-koordinator & utvecklingsledare SIP. Temagruppen tar del av årsrapport från delregional SIP-koordinator. Temadag SIP Äldre har arrangerats och temagruppen har verkat för att främja förutsättningarna för att öka kunskaper och möjligheter att göra en SIP när individen önskar. Temagruppen har fått rapport från UG SAMSA:s ordförande och verkar i egna organisationer för tillräcklig kunskap i IT-verktyget men också för spridning av framtagna dokumentationsstöd.
	Följa kvaliteten i SIP arbetet genom uppföljning av avvikelser i samverkan.	Temagruppen har haft gemensam analys med delregional samordnare i MedControl Pro (MCP) för förslag till förbättringsåtgärder. Identifierat behov av att öka kunskapen/användningen av hanteringen i MCP samt att specificera åtgärder mer. Fortsatt arbete behövs för att utvärdera om det är kunskapen om gemensamma riktlinjer eller följsamheten som behöver öka.
	Hålla delregionala rutiner/dokument på temagruppens hemsida uppdaterade. Temagruppens beredningsgrupp identifierar och förbereder vilka rutiner som behöver uppdateras. Arbetsgrupper tillsätts sedan för att presentera reviderade förslag inför beslut och spridning.	Hemsidan har uppdaterats kontinuerligt och arbetsgrupper har tillsatts. Exempelvis för: - Vad behöver föregå inskrivning i kommunal primärvård.pdf - Arbetsrutin för samordnad vård- och omsorgsplanering vid planerad knä- och höftplastik med fastställd vårdtid.pdf - Överenskommelse i samverkan kring bestämmande av människas död vid väntade dödsfall.pdf

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Öka den proaktiva bedömningen av den enskilde.	Ökad läkartillgänglighet för patienter inom kommunal primärvård. Varje person som ansluts till kommunal primärvård ska erbjudas ett tvärprofessionellt inskrivnings-samtal/SIP.	Statistik ur SAMSA på antalet utförda SIP:ar följs genom statistik från GITS. En svag ökning av antal utförda SIP:ar syns från början av året men vi har fortsatt utvecklingsarbete att göra.
	Skapa arbetssätt som möjliggör gemensamma läkemedelsgenomgångar. Erbjudas varje person med behov en fördjupad läkemedelsgenomgång.	Statistik analyserad från öppna jämförelser.
Förbättrad munhälsa vid sjukdom, psykisk ohälsa.	Följa TAIK satsningarna i temagrupper. Partille och Härryda återkopplar till temagrupperna utifrån projektplan.	TAIK-kommunerna har rapporterat tillbaka till temagrupperna under hösten. Projekten är i gång och har fått mer medel beviljat för fortsatt satsning.
Implementera Läns gemensam handlingsplan för suicidprevention delregionalt.	Identifiera ökad risk för suicid hos äldre med vård och omsorgsinsatser. Arbeta kunskapshöjande och förebyggande. Exempelvis genom e-baserade utbildningsinsatser såsom: <ul style="list-style-type: none"> - SPiSS (Suicidprevention i svensk sjukvård), -Psyk E-bas (digital utbildning). - Suicidprevention för chefer och ledare (föreläsningstillfällen via vårdsamverkan och Suicide Zero). - MHFA (Mental health first aid) instruktörerna fortsätter utbilda första hjälpare i verksamheterna. 	Enligt den årliga rapporten från NASP (Nationellt centrum för suicid och prevention) har suicidtalet hos äldre minskat med i snitt 1% under året.

NOSAM Centrum

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

I enlighet med beslutad ny samverkansstruktur har ett nytt NOSAM formerats i stadsområde Centrum. Ledamöter i NOSAM Centrum processade fram ny struktur och utsåg ny ordförande samt vice ordförande. Under perioden februari till september har processledare varit med och drivit förändringsprocessen.

NOSAM Centrum har sammanträtt vid tre möten under året.

Under NOSAM Centrum finns nu fyra lokala NOSAM. Det är en pågående dialog och arbete kring representation och bemanning av de olika lokala NOSAM.

Tidigare stadsdelar som sedan innan hade bemannade grupperingar har varit grund för de tre lokala NOSAM för vuxna som nu finns, Lokal NOSAM Vuxna Örgryte-Härlanda, Lokal NOSAM Vuxna Majorna-Linné och Lokal NOSAM Vuxna Centrum.

NOSAM Barn och unga var tidigare tre grupperingar med har nu slagits samman till ett lokalt NOSAM för barn och unga i stadsområde centrum. Detta i syfte att möjliggöra samverkan i stadsområdet även för verksamheter som har hela stadsområdet som geografiskt upptagningsområde, inom både kommun och region.

Under året har fokus legat på omstrukturering av NOSAM enligt ovan beskrivning och bemanning av de olika forumen. De två dominerande frågorna under året har varit barnhälsonätverk och SIP-implementering enligt delregional plan. SIP-samordnare var i tjänst under våren men satsningen har avstannat under hösten på grund av att de saknat samordnare. NOSAM lyfter ändå fram att det har gett ökat fokus på SIP-frågan och hållit frågan aktuell. Vänligen se separat SIP-årsrapport för mer information om SIP-arbetet.

Under året har lokala NOSAM fört dialog om bland annat problematisk skolfrånvaro, SIP-implementeringen, etablering av barnhälsonätverk, tagit fram lokal rutin gällande fördelning av förbrukningsmaterial samt fått återkoppling från arbetsgrupp ”riskabel alkoholanvändning”.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Dialog kring bemanning av de olika grupperingarna behöver föras, för att det ska vara rätt representation för frågorna i aktuellt forum. Nuvarande handlingsplan 2023 är en påbörjad dialog för vad arbetet ska fokuseras på 2024.

Det råder fortfarande oklarhet kring hur koppling mellan de olika NOSAM-grupperna ska hanteras och arbetsgången behöver utvecklas och stärkas.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» In- och utskrivningsprocessen		
Undvika onödiga sjukhusinläggningar.	<p>Identifiera hur vi kan förebygga att äldre sköra behöver åka in till sjukhus, i de fall där de blir hemskickade igen utan någon åtgärd. Hemtjänsten behöver se över om de kan initiera SIP i dessa situationer.</p> <p>Kompetenshöjning genom att chefer i hemtjänsten har deltagit på konferens om SIP. (Lokal NOSAM Centrum, NOSAM Centrum)</p>	<p>SU/Radiologen projekt ”Mobil röntgen” har besökt lokal NOSAM vuxna centrum. I september diskuterades in- och utskrivningsprocessen utifrån uppdrag i handlingsplan. Det beslutades att vi ska arbeta med detta under vintern 2023/2024. Ett hinder för hemtjänsten är att de inte har tillgång till SAMSA. En viktig fråga att fortsätta följa under 2024.</p>
Fortsatt arbete med SIP-implementering.	<p>SIP där alla berörda deltar och där den genomförs direkt i stället för att först ha vårdplanering. Genomförs SIP innan patienten åker hem från slutenvård blir resultatet ofta väldigt bra. Tidigare hade äldresjuksköterskorna och vårdplanerings-teamet träffar varje vecka, förslag att återuppta träffar vid enstaka tillfällen. (Lokal NOSAM Örgryte-Härlanda)</p>	<p>SIP-samordnare var i tjänst under våren men satsningen har avstannat under hösten på grund av att de saknat samordnare. NOSAM lyfter ändå fram att det har gett ökat fokus på SIP-frågan och hållit frågan levande. Vänligen se separat SIP-årsrapport för mer information om SIP-arbetet.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Tidiga samordnade insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa		
Utveckla nära vård.	<p>Identifiera behov och utveckla former för samverkan mellan regional- och kommunal primärvård. (NOSAM Centrum)</p>	<p>Fortsatt prioriterad fråga för dialog om handlingsplan och arbetet under 2024.</p>
Främja relevant kompetens.	<p>Utforska om det finns behov av ytterligare fortbildning kring orosanmälningar i detta forum samt i medarbetargrupper. Förslag att filma en föreläsning för att effektivt kunna sprida information. (Lokal NOSAM Barn och unga)</p>	<p>Lokal NOSAM Barn och unga har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.</p>
	<p>Förenkla samverkan med socialtjänsten. Genomgång av arbete kring orosanmälningar. (Lokal NOSAM Majorna-Linné)</p>	<p>NOSAM har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Tidiga samordnade insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa		
	Fortsätta utbilda i SIP. Undersöka var det finns brister i samverkan och var det behövs ytterligare utbildning. (Lokal NOSAM Barn och unga)	NOSAM har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.
Nå samsyn kring remisser.	Dialog med psykiatrin kring remisser som inte tas emot enligt RMR regionala medicinska riktlinjer, kring patienter med samsjuklighet psykiskt/fysiskt/missbruk. Dialog för ökad förståelse för varandras verksamheter. (Lokal NOSAM Centrum, NOSAM Centrum)	NOSAM har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.
Studenter ska kunna bli lotsade till rätt vård.	Ungas psykiska hälsa: Hur kan vi hjälpa studenter att hitta rätt vård? Utröna vilket stöd som finns att erbjuda från vårdcentraler och staden, både till denna målgrupp och andra invånare. Bjuda in Funktionsstöd till något av höstens möten för att berätta om Aktivitetskatalogen. (Lokal NOSAM Centrum)	2023-03-31 redovisades en utredning kring studenters psykiska hälsa och uppstart av nätverk . Ett samarbetsprojekt mellan Västra Götalandsregionen, Chalmers, Göteborgs universitet och Göteborgs Stad. Redogörelse för vad studenterna viktade som viktigast för deras psykiska ohälsa, studenthälsans uppdrag och huvudspår för kommande arbete. Information om att det kommer att erbjudas tematiska nätverksträffar. 2023-09-08 beslutades att utröna vilket stöd som finns att erbjuda från vårdcentraler och staden, både till denna målgrupp och andra invånare. NOSAM tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.
Minskat riskbruk av alkohol.	Uppmärksamma den höga användningen av alkohol och droger. Arbetsgrupp jobbar med frågan kring riskabel alkoholanvändning. (Lokalt NOSAM Majorna-Linné, NOSAM Centrum)	Arbetsgruppen ”Riskabel alkoholanvändning” har haft kontinuerlig återkoppling till NOSAM Majorna-Linné.
Folktandvården ska nå alla berörda med munhälsobedömning.	Tidiga samordnade insatser kring tandvård. Öka förståelsen av vikten av proaktiva munhälsobedömningar och samverka för att Folktandvården ska nå alla berörda med bedömning. Se över lämplig utbildning att sprida i verksamheterna. (Lokalt NOSAM Örgryte-Härlanda)	NOSAM har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Tidiga samordnade insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa		
Etablera barnhälsonätverk	Skapa förutsättningar för att arbeta förebyggande, med tidiga insatser och ett familjebaserat arbetssätt (FCA), för barn 0-6år.	Lokal NOSAM barn och unga ställer sig bakom etablering den 1 december. NOSAM Centrum har gett i uppdrag till NOSAM barn och unga att FCA-koordinator i centrum att driva och stötta etableringen av barnhälsonätverk i stadsområde centrum. Två nätverk kommer att starta upp i februari, Karl-Johan och Kungen/Sanna samt Linné. Målet är att alla barnhälsonätverk i centrum har startat upp senast 1 december 2024.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Lokalt identifierade närområdesfrågor		
Undvika samverkansglapp.	Undersöka om det finns samverkansglapp. Till exempel barn i samhällsvård som inte får tillräcklig HSL eller barn med skyddad identitet. (Lokal NOSAM Barn och unga)	Lokal NOSAM Barn och unga har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.
Främja relevant kompetens.	Öka kunskapen i NOSAM om hur olika verksamheter möter frågan om psykisk hälsa, olika fokus och ingångar. Dela strategier för hur man kan möta till exempel problematisk skolfrånvaro eller barn/ungdomar vars vårdnadshavare mår dåligt. (Lokal NOSAM Barn och unga)	Lokal NOSAM Barn och unga har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.
Ha kunskap om verksamheter som är aktuella för samverkan.	Öka kunskapen om verksameters olika uppdrag, fokus och information om förändringar som påverkar samverkan. Sprida kunskap om samverkansstrukturen, inte bygga på person. Se över kommande förändringar i Krav- och kvalitetsboken, KOK-boken, och hur det påverkar vårdcentralernas arbete i samverkan. (Lokalt NOSAM Centrum, Lokalt NOSAM Majorna-Linné, NOSAM Centrum)	Lokalt NOSAM Majorna-Linné planerar att en verksamhet per möte berättar om sin organisation, för att öka kunskapen om varandras verksamheter. Genomgång av förändringar KOK-boken 2023-12-01. Föreslås även lyftas av NOSAM Centrum. Lokalt NOSAM Centrum planerar arbeta för att bibehålla personkännedom och kunskap om verksamheter i närområdet. Arbetet sker under vinter 2023/2024.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Lokalt identifierade närområdesfrågor		
Dialog och kommunikation kring Närområdesplan.	Skicka ut NOP-listan (närområdesplan) med kontaktuppgifter så att den blir känd för alla berörda. (Lokalt NOSAM Örgryte-Härlanda)	NOSAM har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.
Tydlighet kring hantering av förbrukningsmaterial.	Implementera och följa upp lokal rutin kring förbrukningsmaterial. (Lokalt NOSAM Centrum)	Lokal rutin är framtagen gällande fördelning av förbrukningsmaterial.
Avvikelse som stående punkt på möten, lyfta det som är svårt i samverkan.	Dialogpunkt på varje möte. (Lokalt NOSAM Majorna-Linné)	Stående punkt på varje möte. Frågan om hur arbetet kring avvikelser ska utvecklas tas med in i dialog och handlingsplan för 2024 för hela NOSAM Centrum.
Utveckla god samverkan.	Tipsa varandra om hur man har nått framgång i samverkan. Lyfta in goda exempel. (NOSAM centrum)	NOSAM har inte påbörjat arbetet än och tar med frågan in i dialog om handlingsplan 2024.

NOSAM Hisingen

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Denna del av årsrapporten ger en översikt av samverkansarbetet som planerats och bedrivits inom ramen för NOSAM Hisingen under 2023, baserat på de befintliga handlingsplaner som under året sammanförts i en gemensam plan för samtliga grupperingar inom NOSAM Hisingen. Dominerande frågor under året har rört SIP och planeringsprocess efter slutenvård samt förändringsarbetet att sammanföra tre NOSAM i en ny gemensam struktur för vård-samverkan i form av NOSAM Hisingen.

SIP-implementering har på Hisingen bedrivits genom två lokala SIP-samordnare, för Barn och unga respektive Vuxna. Frågor om SIP är mer uppmärksammade under 2023 än tidigare. SIP-implementering riktad till barn och unga har varit tätt förknippat med arbetet inom Lokal Samverkansgrupp Barn och unga, se nedan. SIP-implementering riktad till vuxna målgrupper har under året varit tätt förknippat med processen för planering efter slutenvård, med fokus på SIP-utbildare på vårdcentralerna. Olika arbetsätt och samverkansaktiviteter gällande SIP och planering efter slutenvård har skett i olika områden, till exempel avstämningar mellan medarbetare i Lundby, dialog med delregional SIP-koordinator om SIP-processen på Västra Hisingen, och dialog på Norra Hisingen med delregional samordnare SIMBA och planeringsteam i Ale gällande planering ut från Kungälv's sjukhus. Vänligen se årsrapport om SIP 2023 för mer information. Förbättringsarbeten fortsätter 2024.

Förändringsarbetet med att etablera NOSAM Hisingen har letts av processledare NOSAM. Förändringen har pågått parallellt med pågående samverkansaktiviteter. Dialogen om organiseringen har varit engagerad och konstruktiv, samtliga parter nådde konsensusbeslut om organisering i april 2023 för provperiod ett år, med utvärdering 2024. NOSAM Hisingen formerades maj – september och börjat verkställa samverkansbeslut i sakfrågor under slutet av året. Hisingen har fyra lokala NOSAM: tre lokala forum baserade på vårdcentralernas geografiska närområdesplaner inriktade på behov bland vuxna målgrupper och ett forum gällande Barn och unga. Ett Hisingsovergripande NOSAM som fyller en samordnande funktion har inrättats. Det är positivt att den nya organiseringen både stödjer lokalt arbete och ger möjlighet till överblick och samordnad förändring för hela stadsområdet som helhet. Arbetsgång och kopplingar mellan forumen inom Hisingen samt koppling till temagrupper har börjat komma i gång genom nominering och fördelning av frågor. Ett gott exempel på detta är att identifierade förbättringsbehov utifrån lokalt rapporterade avvikelser gällande läkemedels-hantering och informationsöverföring vid planering från slutenvård via korttid hem till ordinärt boende, lyfts från Lokalt NOSAM till NOSAM Hisingen vidare till Temagrupp Äldre. Att ha inrättat en partsammansatt och engagerad beredningsgrupp med mandat att sortera och föreslå hantering av inkomna frågor effektiviserar dessutom NOSAM:s arbete väsentligt och är en tydlig framgångsfaktor.

De fyra lokala NOSAM fyller en viktig funktion genom att vara dialogforum för samverkansfrågor operativa chefer emellan, i syfte att löpande kunna samordna sig över organisationsgränser för att ge effektiv god och nära vård till invånarna. Exempel på ämnen som varit uppe för dialog och beslut: Dialog utifrån rådande personalsituation som förändrar förutsättningar för samverkan till exempel på grund av vård/handläggningstider i olika verksamheter. Klargörande om kontaktvägar till specialistvård, remisshantering, samt vård och insatser under väntetid till vård. Sommarplanering/ -uppföljning och lärande dialog utifrån det. Lokala avvikelser i samverkan. Samordnad vaccinationsplanering. Klargörande om inskrivningsprocess på BmSS samt kompetensutveckling gällande understödd andning. Klargörande om vad som gäller vid vårdintygsbedömning. Läkarmedverkan, ronder och läkemedelshantering.

Lokalt NOSAM Barn och unga är därutöver referensgrupp för Hisingens FCA-koordinatorer samt sedan 2022 styrgrupp för Lokal Samverkansgrupp Barn och unga Hisingen (LOSAM) som arbetar enligt särskilt uppdrag, i enlighet med Tillämpningsanvisningar Överenskommelsen Barns och ungas hälsa. Arbetet i LOSAM har intensifierats under året. Utöver frågor om SIP har gruppen arbetat aktivt för att etablera ändamålsenligt nätverk mellan medarbetare och verkställa innehåll i Överenskommelsen Barns och ungas hälsa.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Identifierade utvecklingsområden under 2023 som kommer att tas med in i 2024 gäller bland annat vårdövergångar gällande barn och unga, stärkt samverkan gällande psykiatri på primärvårdsnivå, involvering av rehabverksamheter i NOSAM samt fortsatt stärkt arbete med SIP.

NOSAM Hisingen kommer att fortsätta utveckla ändamålsenliga arbetsformer inom den nya strukturen för god effekt för invånarna. Det finns samsyn kring att samverkansarbetet i NOSAM ska vara "hands-on" främst genom konkreta förbättringsarbeten. Det behövs tydliggjord ärende/beslutsgång inom och mellan NOSAM:s olika forum. NOSAM vill nyttja befintliga strukturer i möjligaste mån men vid behov tillsätts Hisingsgemensamma arbetsgrupper eller arrangeras tematiska möten, utöver lokala NOSAM. Vidare återstår att etablera former för brukarmedverkan som resurs i kommande förbättringar.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» In- och utskrivningsprocessen		
<p>Stärkt arbete med SIP på Hisingen.</p> <p>Delmål 1: Sammanhållen vård genom samverkan vid planering efter slutenvård.</p>	<p>NOSAM Hisingen är styrgrupp för lokal tillämpning av delregional implementering Stärkt arbete med SIP.</p>	<p>Se särskild årsrapport SIP.</p>
	<p>Lokala NOSAM Vuxna: Valfungerande planeringsmöten och god sammanhållen vård för gemensamma patienter.</p> <p>Verka för tydlig ansvarsfördelning och goda samverkansrelationer mellan medarbetare.</p>	<p>Frågor om SIP har uppmärksamats mer under 2023 än tidigare. Arbetsätt för processen vid planering efter slutenvård ser dock olika ut på olika delar av Hisingen. Lokala NOSAM har också haft olika aktiviteter:</p> <p>Lokalt NOSAM Vuxna Lundby: Veckovisa avstämning mellan medarbetare för att hantera aktuella ärenden i SAMSA. Även avstämningar för att förbättra samverkan 2-4 ggr/år där ÄVO Myndighet bjuder in samtliga lokala vårdgivare i kommunal/regional primärvård.</p> <p>Lokalt NOSAM Vuxna Västra Hisingen: Dialog om grunderna i SIP-processen och planering efter slutenvård med delregional SIP-koordinator.</p> <p>Lokalt förbättringsarbete liknande Lundbys arbetsätt påbörjat 2022 avslutades i början av 2023 på grund av verksamhetsförändringar. I december fördes åter dialog om att återuppta arbetet.</p> <p>Lokalt NOSAM Vuxna Norra Hisingen: Dialog med Planeringsteam Ale angående planering efter slutenvård från Kungälv's Sjukhus.</p>
<p>1.2 Väl fungerande operativa rutiner i vårdens övergångar på primärvårdsnivå.</p>	<p>NOSAM Hisingen: Dialog och förbättringsarbeten gällande samverkansrutiner som inte kan hanteras av lokala NOSAM.</p>	<p>Pågående. Exempel under året: För att förbättra underlag och korta handläggningstid för bedömning av kommunal primärvård i hemmet (hemsjukvård) har beredningsgrupp NOSAM gett kommunal primärvård i uppdrag att ta fram förslag på checklista för vårdbegäran, grundad i aktuell RMR samt befintlig rutin för vårdbegäran beslutad av NOSAM Angered 2022. Presenteras till NOSAM i början av 2024.</p>
<p>1.3 Implementering Mobil röntgen</p>	<p>Lokala NOSAM: Information och dialog via inbjudna gäster från SU.</p>	<p>Genomfört. SU/Radiologen Mobil röntgen har besökt lokala NOSAM för information och dialog under året, bedöms implementerat.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Tidiga samordnade insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa		
2.1 Stärkt arbete med SIP på Hisingen. Delmål 2: Använda SIP som verktyg för att förebygga försämring i hälsa och undvika slutenvård.	NOSAM Hisingen är styrgrupp för lokal tillämpning av delregional implementering Stärkt arbete med SIP.	Se särskild årsrapport SIP.
	Lokala NOSAM: Verka för kompetens och gemensamt förhållningssätt kring hur SIP kan användas som förebyggande verktyg i personcentrerad och nära vård.	SIP används fortsatt som verktyg i komplexa ärenden, dock fortsatt utvecklings-område att få systematik och arbeta med SIP som verktyg förebyggande för fler individer. Inom lokala NOSAM planeras riktade förbättringsarbeten i utvalda målgrupper, till exempel när fragilitet ökar hos sköra äldre i ordinärt boende.
	Lokalt NOSAM Barn och unga: Styrgrupp för Lokal Samverkansgrupp Barn och unga (LOSAM), i enlighet med Tillämpningsanvisningar Överenskommelse Barn och unga.	LOSAM: Arbetet i LOSAM har intensifierats under året. Utöver frågor om SIP har gruppen arbetat aktivt för att etablera ändamålsenligt nätverk mellan medarbetare och verkställa Överenskommelse Barn och ungas hälsa.
2.2 Ökad kunskap om särskilt tandvårdsstöd och nödvändig tandvård. Fler ska tacka ja till erbjuden munhälso-bedömning.	Informationsspridning om intyg. Kriterier, diagnoser och ansvarsfördelning, vilken typ av stöd finns att få och vilket intyg som kan ges.	Ej genomfört 2023, hanteras via Hisingsgemensamt temamöte om munhälsa och tandvårdsintyg 2024, se nedan.
2.3 Barn och unga: Verka för väl fungerande samverkan med tydligt brukar- och barnrättsperspektiv.	Följa och sprida information om utbildningar/insatser för ett ökat barnrättsperspektiv i enlighet med barnkonventionen. Särskilt fokus: Delaktighet, Frihet från våld.	Avslutas. Barnkonventionen är implementerad i verksamheterna och har ej föranlett egna aktiviteter under året. Bedöms implementerat.
2.4 Barn och unga: Ökad skolnärvaro och ökad psykisk hälsa (Mål från Temagrupp Barn och unga) (Finns även nedan under somatisk hälsa vid psykisk ohälsa).	Kartläggning tidiga insatser för barn i skolålder med psykisk ohälsa. Initierat i Västra Hisingen av ULF, FCA-koordinator skolår samt MLA.	Arbetet påbörjat 2022, avslutat 2023 på grund av lågt deltagande. Eventuell fortsättning 2024 med mer fokuserat uppdrag.
	Samverkan angående ökande antal vård sökande tonåringar, främst flickor, på grund av stress i skolan. Närhälsan Backa önskar samverka med andra verksamheter för tidiga insatser riktade till gruppen.	Genomfört. Klargörande av olika verksamheters uppdrag och arbetssätt genom dialogmöte mellan medarbetare i flera berörda verksamheter i augusti. Följdfrågor till NOSAM samt fråga till Temagrupp Barn och unga angående klargörande av primärvårdens/socialtjänstens ansvar under väntetid till BUP/BNK. Omhändertats i övrigt via LOSAM.
	Synliggöra hälsosamtal som källa till tidig upptäckt.	MLA Grundskoleförvaltningen informerat på Lokalt NOSAM Barn och unga.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Tidiga samordnade insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa		
	Lokalt NOSAM Barn och unga Hisingen ska omhänderta och implementera lärdomar dragna ur projektet TIPS.	Information/dialog om team som arbetar mot problematisk skolfrånvaro inom Elevhälsa Grundskolan och Socialförvaltning Hisingen, kopplat till samverkansforum mellan BUP, UPH, socialtjänst och skola.
2.5 Barn och unga: Familjecentrerat arbetssätt (FCA).	Tydliggörande behövs hur lokalt arbete kopplat till FCA-avtal som drivs av FCA-koordinatorer, kopplar an till Lokalt NOSAM Barn och unga Hisingen 2023. NOSAM är från och med 2023 inte längre styrgrupp för arbetet inom ramen för FCA-avtalet. Familjecentrerat arbetssätt är ett viktigt förhållningssätt i samverkan och är en del av samverkansplattformen inom tema Barn och unga.	FCA-arbete 2022 avrapporterat och bedömt fullföljt i början av året. Lokalt NOSAM Barn och unga Hisingen är referensgrupp för FCA-koordinatorer på Hisingen från 2023, för dialog gällande FCA-arbetet. FCA-koordinatorer har stående punkt på dagordningen och bjuds in till samtliga möten för närvaro på denna punkt.
2.6 Barn och unga: Ökad fysisk aktivitetsnivå för barn och deras familjer.	Samverkan Närhälsan Rehabmottagning – BMM – Förskola.	Påbörjad aktivitet under 2022, har ej hanterats vidare i NOSAM 2023. Ny dialog inför handlingsplan 2024.
2.7 Barn och unga: Samverkan vid oro för väntat barn.	Lokal tillämpning av riktlinje Oro för väntat barn: Länsgemensam riktlinje vid oro för väntat barn Västra Götaland (vgregion.se)	Påbörjat under 2023 inom Göteborgs Stad, i samråd med Regionhälsan Barnmorskemottagningar på Hisingen samt utvecklarfunktioner inom VGR. Vidare aktivitet i vårdssamverkan blir aktuellt efter att revideringen av nuvarande länsgemensam riktlinje och socialtjänstens interna rutin har trätt i kraft.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Fysisk hälsa vid psykisk ohälsa/sjukdom		
3.1 Suicidprevention i samverkan.	Tillämpning av länsgemensam suicidpreventiv handlingsplan.	Beslut av NOSAM att alla parter ska säkerställa samverkan och samordning i interna rutiner som berör suicidprevention. Uppföljning Första Hjälpare Psykisk hälsa/Mental Health First Aid (MHFA) lokalt Västra Hisingen, bedömning att det gett god effekt genom ökad medvetenhet och verktyg för medarbetare. Processledare ser över gällande planer för Göteborg Stad och VGR i samarbete med delregional samordnare suicidprevention.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Fysisk hälsa vid psykisk ohälsa/sjukdom		
3.2 Vuxna Västra Hisingen: Goda levnadsvanor.	<p>Gemensam drive under 2023 att fokusera på motivationsarbete kring levnadsvanor/hälsfaktorer.</p> <p>Målgrupper: Personer med Boendestöd eller BmSS. Detta ska synliggöras i individuella planer - genomförandeplaner samt vårdplaner.</p>	Påbörjat, finns med för dialog om fortsättning 2024.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Lokalt identifierade närområdesfrågor 2023		
4.1 Gott kvalitetsarbete i samverkan.	<p>Gemensamt lärande och förbättringar utifrån mönster i avvikelshantering i samverkan.</p> <p>NOSAM-rådet ska stötta lärande utifrån avvikelshantering relevant på Hisingensnivå.</p> <p>Lokala NOSAM ska stötta lärande utifrån avvikelshantering inom närområdet/temat.</p>	<p>Löpande dialog. Exempel under året:</p> <p>Upprepade avvikelser gällande vårdövergångar slutenvård-korttid-ordinärt boende. Behov av genomlysning av samverkansprocess vid dessa vårdövergångar, lyft från lokalt NOSAM Västra Hisingen till NOSAM Hisingen till Temagrupp Äldre november 2023.</p> <p>Upprepade avvikelser där utförare inom socialtjänst ej nåtts av kallelser till SIP. NOSAM:s parter identifierar behov av klargörande om gången för kallelser till utförare som ej har tillgång till SAMSA.</p>
	<p>Tydliga samverkansrutiner i det löpande vårdarbetet (till exempel relaterat till NOP, KoK-bok och HS-avtal).</p> <p>NOSAM-rådet ser över rutiner som behöver hanteras Hisingsgemensamt.</p>	<p>NOSAM har under hösten kommit i gång med konsensusbeslut för att samordna och stödja operativ vårdssamverkan över Hisingen. Exempel under året:</p> <p>Beslut av NOSAM gällande enhetlig ordinationsblankett för Trygghetsordinationer på Hisingen</p> <p>NOSAM har utsett arbetsgrupp inom Lokalt NOSAM Vuxna Norra Hisingen för att bearbeta lokal tillämpning av rutin för osteoporosbehandling (infusion) via kommunal primärvård.</p>
	<p>God kännedom om varandra och varandras verksamheter.</p> <p>NOSAM-råd samt lokala NOSAM: Information om aktuella förändringar i verksamheter som påverkar samverkan.</p>	<p>Viktig stående punkt på lokala NOSAM för samsyn och effektiv vård för invånarna. 2023 har särskilt nedanstående bevakats:</p> <p>Organisation av planeringsteam inom Göteborgs Stad.</p> <p>Förändringar palliativ vård PRT/KPV.</p> <p>Samverkan med SU:s mobila team samt ambulanssjukvård/larmcentral.</p> <p>Förändringar i VoB/BmSS som påverkar NOP.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» Lokalt identifierade närområdesfrågor 2023		
	<p>Lokala NOSAM: Utrymme för löpande vårdssamverkansdialog på möten. Tillsättning extra samverkansinsatser efter behov. Lokala NOSAM är verksamheternas huvudsakliga dialogforum för löpande vårdfrågor.</p>	<p>Mycket viktig funktion för lokala NOSAM, för samsyn och effektiv vård för invånarna. Exempel under året (Barn och unga samt Vuxna):</p> <p>Dialog utifrån rådande personalsituation som förändrar förutsättningar för samverkan, till exempel på grund av vård/handläggningstider i olika verksamheter.</p> <p>Klargörande om kontaktvägar till specialistvård, remisshantering, samt vård och insatser under väntetid till vård.</p> <p>Sommarplanering och uppföljning och lärande dialog utifrån det.</p> <p>Lokala avvikelser i samverkan.</p> <p>Samordnad vaccinationsplanering.</p> <p>Klargörande om inskrivningsprocess på BmSS samt kompetensutveckling gällande understödd andning.</p> <p>Klargörande om vad som gäller vid vårdintygsbedömning.</p> <p>Läkarmedverkan, ronder och läkemedelshantering.</p>
	<p>NOSAM ska fånga upp lokalt identifierade samverkansbehov.</p>	<p>Under året har flera samverkansbehov som kan bemötas med gemensamma Hisingsövergripande temamöten identifierats. Beslut NOSAM Hisingen Hisingsgemensamma temamöten 2024:</p> <p>Arbetslivsrehabilitering och försörjningsstöd (eventuellt samarbete Finsam)</p> <p>FaR - Fysisk aktivitet på recept (eventuellt samarbete Centrum för fysisk aktivitet)</p> <p>Munhälsa – Nödvändig tandvård och tandvårdsintyg (planeras med Folk tandvården)</p> <p>Palliativ vård</p> <p>Dialogmöte SU/Affektiva</p> <p>Uppföljning dialogmöte Beroendemottagning Hisingen som genomfördes 2022</p>
<p>4.2 Förändring i samverkansstrukturen, bilda NOSAM Hisingen.</p>	<p>Verkställa ny NOSAM-struktur enligt uppdrag från LGS.</p>	<p>Genomfört. Förändringsarbetet med att etablera NOSAM Hisingen har letts av processledare NOSAM. Förändringen har pågått främst under januari – september parallellt med pågående samverkansaktiviteter. Dialogen om organiseringen har varit engagerad och konstruktiv, samtliga parter nådde konsensusbeslut om organisering i april 2023, prövoperiod ett år, utvärdering 2024.</p>

NOSAM Härryda

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Det är först nu, under 2023, som vi kan säga att NOSAM Härrydas arbete inte främst handlat om pandemin, ordinarie arbete har kunnat återupptas och utvecklas. Mötesstrukturen för NOSAM Härryda är etablerad och indelad i (1) Barn och unga, (2) Alla och (3) Vuxna och äldre – deltagarna deltar i de delar som berör dem och vi sparar varandras tid. Strukturen möjliggör deltagande och gör deltagande meningsfullt. Ambitionen och viljan är god. NOSAM Härryda har haft god hjälp av processledare från vårdsamverkan.

Den lokala gruppen Barn och unga har åter fått fart i sitt arbete vilket speglas både i årets handlingsplan och resultatet av densamma.

Trygga och säkra övergångar mellan vårdgivare och samverkan, till exempel i form av SIP, är ett ständigt pågående arbete. För att öka förståelsen för varandras arbete, förutsättningar och de organisationer vi verkar i och samverkar med har organisationerna presenterats.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Många av de stora och viktiga mål som satts av NOSAM Härryda uppnås inte under bara ett år utan är ett långsiktigt arbete. Det saknas ibland också bra sätt att inhämta tillförlitliga data kring måluppfyllelse, till exempel kring antal SIP, något som NOSAM Härryda inte ensamt kan åtgärda.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Trygga och säkra vårdövergångar mellan vårdgivare. - Öka antalet SIP	Erbjuda SIP för alla som får en demensdiagnos. Följa kvaliteten i SIP-arbetet genom uppföljning av avvikelser i samverkan.	Arbete pågår. Följs enligt årshjul.
Skapa förståelse för varandras verksamheter inom kommunal primärvård.	Dialog och information vid NOSAM-möten. Dragning om respektive organisation.	Genomfört, fortsätter. Genomfört, upprepas enligt årshjul.
Minska antalet suicid.	Öka kunskapen om suicidprevention. Arbeta kunskapshöjande och förebyggande. Aktualisera och medvetande göra den lokala planen för suicidprevention. Identifiera ökad risk för suicid hos äldre med vård och omsorgsinsatser.	Följs upp genom uppföljning lokala planen för suicidprevention. Genomfört – planen diskuteras årligen vid NOSAM. Arbete pågår.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Ökad läkartillgänglighet för patienter inom kommunal primärvård. Erbjudas tvärprofessionellt inskrivningssamtal/SIP.	Skapa arbetssätt som möjliggör gemensamma läkemedelsgenomgångar.	Under uppstart. Samverkan finns.
Den person (barn eller vuxen) som har behov av samordnade insatser ska erbjudas SIP.	Fortsätta arbetet med implementering enligt implementeringsplan SIP som verktyg i samverkan i Göteborgsområdet.	Implementeringssatsningen avslutas. Vid avslut finns 21 SIP-utbildare hos NOSAM Härrydas verksamheter, dessa kommer att fortsätta arbeta kring SIP i ordinarie verksamhet.
Tidiga insatser i samverkan – tidigt identifiera och förebygga psykisk ohälsa.	Arbete med Tillämpningsanvisningarna för de verksamheter som träffar barn och unga.	Pågående kartläggning kring hur NOSAM Härryda samverkar för att barn inte ska hamna mellan stolarna.
Föräldrar ska erbjudas stöd under hela barnets uppväxt.	Inventering av vad som kan erbjudas.	Ej påbörjat.
Alla elever ska lämna grund och gymnasieskola med godkända betyg.	SIM/BUMSS-projektet infört permanent. Arbete i VIS-gruppen.	Infört. Arbete pågår.
Barn och unga med psykisk ohälsa ska få rätt insatser i tid	Definiera första linjen, tydliggörande av första linjen i samverkan. Tidiga samordnade insatser.	Kartläggning kring hur NOSAM Härryda samverkar för att barn inte ska hamna mellan stolarna pågår.
Vårdsamverkansstrukturen ska göras känd för deltagarna i NOSAM Härryda.	Dialog och information.	Genomfört, upprepas enligt årshjul samt för nya deltagare.
Fokus på barnrättsperspektivet enligt lagen om barnkonventionen.	Sprida webb utbildning för barns rättigheter, utbildning i barnkonventionen.	Länkar till utbildning och information spridda i NOSAM Härryda. Lokala barn och unga-gruppen har utgått ifrån barnkonventionen vid sina möten under året.
Verka för lokalt samverkansarbete för barn och ungas hälsa utifrån ett barnrättsperspektiv.	Arbete med tillämpningsanvisningarna i Göteborgsområdet. Delta i och sprida information om Temagrupp Barn och ungas spridningskonferenser för de som möter barn och unga.	Information spridd i NOSAM Härryda.
God tandhälsa trots psykisk funktionsnedsättning/sjukdom. Uppmärksamma tidiga tecken på försämrad munhälsa hos barn.	Fortsatt implementering av webbaserad utbildning i munhälsa, VGR:s lärportal – ”Tandvårdsstöd & tandhälsa”. Genomföra NOSAM Härryda-möte med fokus mun- och tandhälsa.	Information om utbildning spridd i NOSAM Härryda. Genomfört, inklusive deltagande av tandhygienist i kommunen, projektet (TAIK).

NOSAM Mölndal

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

NOSAM Mölndal var vid årets start uppdelade i fyra temaindelade grupper som följde samverkansstrukturens tidigare grupperingar. Efter en period med vakant ordförandepost utsågs ny ordförande från regionen för samtliga grupperingar och efter sommaren tillsattes även en vice ordförande. Beredningsgrupp har skapats tillsammans med processledare.

I samband med att processledare var på plats i mitten av mars påbörjades ett förändringsarbete och omstrukturering i enlighet med beslutad ny samverkansstruktur. Ett nytt NOSAM började formeras i Mölndal där de tidigare tre temabaserade indelningarna avvecklades och tre handlingsplaner blev en. Ett omtag för ny samverkansstruktur har varit välkomnad och en ny motivation för samverkan har visat sig.

Mölndals (nya) NOSAM hade sitt första möte den 22 september och ledamöterna har sedan dess påbörjat arbetet med att ta fram hur Mölndals samverkanstruktur ska se ut samt fungera.

Mölndal har nu ett NOSAM med tre lokala NOSAM som ska fungera som arbetsgrupper. De lokala NOSAM är uppdelade i (1) Barn och unga, (2) Vuxna och (3) Äldre. Fokus på frågorna som hanteras i grupperingarna ska vara god och nära vård.

Nya NOSAM har träffats vid två fysiska möten under höst/vinter å tre timmar. De två lokala NOSAM vuxna och äldre ska bemannas upp efter årsskiftet och starta upp med egna möten efter ny handlingsplan för 2024.

Under året har en mindre arbetsgrupp arbetat med att ta fram en rutin mellan socialtjänst och vårdcentral för drogtestar av föräldrar inför umgänge med sina barn eller hemtagningsbegäran av barn som ett led ur ”Lex lilla hjärtat”. Arbetet har varit framgångsrikt och samtliga vårdcentraler tillsammans med socialtjänsten har samverkat för att klargöra ansvarsfördelning och hantering av provtagning och svar.

NOSAM Äldre i Mölndal beslutade i februari 2023 att genom en arbetsgrupp se över hur alla parter kan samverka mer kring fallprevention. Detta utifrån att Mölndal visat en negativ trend kring antal fall både avseende personer inskrivna i kommunal primärvård i ordinärt boende samt på äldreboende. En rapport har skrivits av sammankallande med slutsatser och förslag på åtgärder.

Lokal NOSAM Barn och unga har tilldelats stimulansmedel från Temagrupp Barn och unga för att starta projekt för att utvidga arbetet med befintligt Barnhälsoteam i förskolan samt intensiva individuellt anpassade tvärprofessionella behandlingsinsatser för barn med mycket hög skolfrånvaro, ett samarbete med UPH och obesitasprojekt. Under året har barn och unga bland annat haft en heldagskonferens med Vård i nära relationer som tema samt diskuterat övergångar mellan UPH och BUP.

NOSAM har under året uppmärksammat suicidprevention i samverkan. Ledamöter har fått en genomgång av Mölndals lokala handlingsplan och delregional samordnare för suicidprevention har träffat NOSAM och framfört satsningar i samverkan som NOSAM kan arbeta med. Ledamöter ser att det är ett prioriterat arbete att ta med in i planeringen för 2024.

Mölndals två SIP-samordnare har följt delregional implementeringsplan och har arbetat som SIP-samordnare i ordinarie tjänst och därmed använt stimulansmedel för utbildningsinsatser. Under året har samordnarna arbetat fram ett utbildningsmaterial för SIP-kunniga och hållit i utbildningar, nätverk och anordnat en SIP-dag. Se separat SIP-årsrapport för mer information om SIP-arbetet.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Ledamöter lyfte fram lokal samverkansgrupp Barn och unga (LOSAM) som en välfungerande grupp med god samverkan. LOSAM har nu ändrats till att bli Lokal NOSAM Barn och unga.

Framgångsfaktorer som lyfts som NOSAM vill ta efter är att det finns en agenda att lära känna varandras verksamheter och dela med sig om information eller förändringar som kan påverka samverkan. Stor vikt läggs på att ledamöter ska träffas fysiskt samt förstå sin roll som ledamot och uppdraget NOSAM har.

Utvecklingsområden för nya NOSAM Mölndal samt de lokala NOSAM är att bygga vidare på nyskapade relationer mellan ledamöter och verksamheter. NOSAM ska stärka förankring och kommunikation både inom NOSAM och i sin egen verksamhet/organisation som man representerar. Med ökad förankring och kommunikation skapas både legitimitet och ägarskap i de samverkansfrågor, mål och aktiviteter som NOSAM fokuserar på inom NOSAM:s alla grupperingar.

Under 2024 vill NOSAM fokusera på patienterna inom psykiatrin där man vill se ökad samverkan mellan samtliga verksamheter och vårdinstanser som möter målgruppen.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
<p>Psykiatri: Suicidprevention. Öka kompetensen och stödet i samverkan.</p>	<p>Redogöra för hur långt vi har nått. Informera om varandras satsningar. Folkhälsosamordnare (vetare) Malin Fridlund bjöds in till NOSAM den 5 maj och presenterade (den då ännu ej antagna) handlingsplanen för suicidprevention i Mölndal och om utbildningsinsatser i staden. Efter presentationen fördes dialog mellan ledamöter om det arbete som sker inom egen verksamhet.</p>	<p>Dialogen om suicidprevention har varit givande och arbetet fortsätter och tas upp för handlingsplan 2024. Satsningar som lyftes fram var att eventuellt arbeta med händelseanalyser och att tydliggöra lokala rutiner.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
	<p>MHFA – första hjälpare inom kommunen.</p> <p>Det har även förts dialog om vilket screeningsverktyg som regionens parter använder så att samverkan kan underlättas om kommunen använder detsamma.</p> <p>Delregional samordnare för suicidprevention Caroline Hjalmarsson bjöds in till mötet 21 november där hon presenterade den länsgemensamma handlingsplanen och tog upp förslag på satsningar som NOSAM Mölndal kan arbeta med framåt.</p>	
<p>Äldre:</p> <p>Utveckla god och nära vård enligt nationella direktiv.</p> <p>Fokus fallprevention.</p>	<p>Starta upp en arbetsgrupp för fallprevention: NOSAM Äldre i Mölndal beslutade i februari 2023 att genom en arbetsgrupp se över hur alla parter kan samverka mer kring fallprevention. Detta utifrån att Mölndal visat en negativ trend kring antal fall både avseende personer inskrivna i kommunal primärvård i ordinärt boende samt på äldreboende. Mölndal har även negativ trend för alla över 80 personer men inte lika dramatisk.</p> <p>Hanna Annelund, verksamhetsutvecklare kommunal primärvård, och Cecilia Olsson, medicinskt ansvarig för rehabilitering i kommunal primärvård, fick uppdraget att sammankalla en arbetsgrupp.</p>	<p>Alla deltagare på NOSAM hade möjlighet att utse lämpliga personer till arbetsgruppen. Deltagandet var lågt från regionens sida där 1 av 10 vårdcentraler deltog.</p> <p>Arbetsgruppen träffades första gången 18 april och därefter 30 maj.</p> <p>Sammanställande har lämnat in en rapport som delats med ledamöter. Delar som lyfts fram ur rapporten är bland annat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behov av att utveckla hur vårdcentral och vårdval rehab kan samverka mer med kommunens förebyggande enhet samt kommunens hemtjänst. - För att systematisera arbetet med fallprevention finns behov av samverkansrutin kring årlig läkemedelsgenomgång/vårdplan. <p>Rapporten och dess slutsatser kommer att lyftas, för dialog och vidare satsningar inom samverkan, på NOSAM vid arbetet med handlingsplan 2024.</p>
<p>Barn och unga:</p> <p>Öka förskolans möjligheter och tillgång till personal från socialtjänsten i barnhälsoteamen. Ökad kompetens i förskolan kring barn som far illa.</p>	<p>Socialtjänstens familjebehandlare deltar i Barnhälsoteamen.</p> <p>Hjälp från regionala medel för introduktion av Hallandsmodellen (Friskvårds- samt Aktivitetsgrupp för barn och unga med obesitas och/eller psykisk ohälsa.). Det ger möjlighet att också arbeta med yngre barn.</p> <p>”Region in movement” (RIM) är en samverkanssatsning nationellt med bland annat en rörelsesatsning för grundskolorna som RF Sisu leder.</p> <p>Projektplan finns. Rektorer och verksamhetschefer på skolan ansvarar för att sprida information om projektet.</p>	<p>Med stimulansmedel från Temagrupp Barn och unga har en halvtidstjänst med befattning socionom från myndighet barn och unga tillsatts. Uppdraget är ökad samverkan mellan myndighet, BVC och förskola.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
<p>Barn och unga: Uppnå bra möjligheter för staden och primärvårdens medarbetare att få tillgång till samtliga professioners specialistkompetens för att lösa samverkansfrågor.</p>	<p>Konsultationsteam som består av representanter från LOSAM. Gruppen ska kunna ta emot medarbetare, från kommunen och regionen, som vill ha hjälp med att reda ut vad som är bäst hjälp för ett barn/ungdom. SIP-samordnare är kontaktperson och förbereder konsultationen. Sker i samband med LOSAM:s ordinarie möten.</p> <p>Samtliga medlemmar i NOSAM bär ansvar för att förmedla till sina medarbetare om möjligheten att använda LOSAM som konsultationsteam. Informationsmaterial tas fram under våren 2023 om konsultationsteamet.</p>	<p>Att ta fram informationsmaterial har inte varit möjligt att prioritera i år. Dialog behöver föras 2024 kring konsultation och SIP och om informationsmaterialet behövs.</p>
<p>Barn och unga: Tidigt upptäcka barn med förväntat stöd av socialtjänsten.</p>	<p>Riktlinjen ”Det väntade barnet” ska implementeras inom BMM, Haga mottagningen och socialtjänsten i Mölndal.</p>	<p>Fungerande rutin på socialtjänsten och i samverkan med BMM och Hagamottagningen.</p> <p>Uppföljningen sker kontinuerligt.</p> <p>Catharina Liljestrand har skrivit en lokal rutin med hänvisningar till den länsgemensamma riktlinjen och inväntar svar från MVC i Mölndal.</p>
<p>Barn och unga: Öka fysisk hälsa hos barn med obesitas och psykisk ohälsa.</p>	<p>Två Hälsolotsar är anställda i staden med hjälp av statliga medel, bland annat priomedel, för att fånga upp och ge individanpassat stöd till unga för en mer aktiv eller social vardag.</p> <p>Från och med 2023 stärks arbetet med hjälp av regionala medel för introduktion av Hallandsmodellen (Friskvårds- samt Aktivitetsgrupp för barn och unga med obesitas och/eller psykisk ohälsa.). Det ger möjlighet att också arbeta med yngre barn.</p> <p>”Region in movement” (RIM) är en samverkanssatsning nationellt med bland annat en rörelsesatsning för grundskolorna som RF Sisu leder.</p> <p>Projektplan för hälsolotsprojektet finns. Projektplan för den regionala satsningen kommer tas fram under 2023.</p> <p>RIM:s rörelsesatsning kommuniceras via skolförvaltningens ordinarie kanaler.</p> <p>Följa upp hur många barn som fått motion/rörelse på recept och fått stöd av Hälsolots.</p>	<p>Hälsolots har under 2023 mött cirka 60 unga med ohälsa i åldern 13–26 år. Av dessa har cirka 10 börjat i föreningsverksamhet. Hälsolots har bidragit till att många av deltagarna har kommit i ett sammanhang, börjat röra på sig och hemmasittare har återvänt till skolan.</p> <p>Utöver individuella träffar genomförs en gång per vecka gymskola dit alla hälsolotsdeltagare är välkomna.</p> <p>Projektet saknar fortsatt finansiering efter 2023 men funktionen hälsolots integreras i andra verksamheter så långt som möjligt.</p> <p>Friskvårds- och aktivitetsgruppen är en samverkansmodell med riktade insatser till barn och unga med obesitas och psykisk ohälsa.</p> <p>Under 2023 har organisationen startat upp, projektet förankrats bland aktörer som möter målgruppen (BUM, BUP, elevhälsa, socialtjänst m.fl) och andra viktiga aktörer i modellen såsom föreningar och näringsliv.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
	<p>Aktiviteter kopplade till Hälsolots följs upp med enkäter kring självskattad hälsa samt i dialog med involverade verksamheter. Arbetet kommer också följa hur många barn som genom insatser återgått eller fått högre skolnärvaro, liksom fullständiga betyg.</p> <p>RIM-Hösten 2022 deltog 9 av 24 grundskolor i Mölndal, nästa mätning sker vid nästa läsårsstart.</p>	<p>De första deltagarna till Friskvårdsgruppen identifierades i oktober 2023. Sedan dess har 30 barn mellan 5–16 år identifierats varav 11 barn (10–14 år) har påbörjat insatsen. Deltagarna erbjuds för närvarande tre aktiviteter per vecka, slussning till föreningslivet och lovaktiviteter.</p> <p>Region in movement har under året bytt namn till Make a move. Rörelsesatsningen i skolan har nått 14 av Mölndals 24 grundskolor (8 under 2023). Två förskolor ingår i pilotprojektet för rörelsesatsningen i förskolan.</p> <p>Make a move har även deltagit för att skapa rörelse under olika evenemang såsom Hållbarhetsfestivalen och Balltorpsdagen. En gemensam hemsida för projektet har lanserats Start - Make a Move (makeamovevastragotaland.se).</p> <p>Andra insatser och aktiviteter som bidragit till att öka fysisk hälsa hos barn är Aquamix som är en vattenaktivitet med fokus på vattenvana och rörelseglädje som riktar sig till barn i kontakt med BUM (12 deltagare 2023) samt lovsimskola för högstadie- och gymnasieungdomar under höstlovet (27 deltagare).</p> <p>En digital fritidshjälp finns för att hjälpa Mölndals invånare att hitta meningsfulla fritidsaktiviteter. Majoriteten av de som får hjälp att hitta fritidsaktivitet är barn och unga. Fritidshjälp - Mölndal (molndal.se)</p>
<p>Barn och unga: Implementera ”Samverkan för barns och ungas hälsa”.</p>	<p>Sprida överenskommelsen och verka för att Mölndal har SIP-kunniga inom varje verksamhet. Uppmuntra utsedd SIP-kunnig att delta i Mölndals Nätverk för SIP-kunniga där material och erfarenheter kommer att delas.</p> <p>I överenskommelsen finns riktlinjer kring hälsoundersökningar/läkarundersökningar och tandhälsoundersökningar för placerade barn som behöver bevakas så att det fungerar smidigt.</p>	<p>SAF:s Nätverkslag har hjälpt SIP-samordnaren i cirka 50% av alla ärenden, totalt 216 st.</p> <p>Det totala antalet SIP-möten som Nätverkslaget och SIP-samordnare genomfört är ungefär detsamma som 2022.</p> <p>Upplevelsen är att det fungerar väl inom kommunen kring samverkan mellan kommunen och regionen för barn placerade i samhällsvård.</p> <p>Riktlinjer kring hälsoundersökningar/läkarundersökningar och tandhälsoundersökningar för placerade barn,</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
<p>Barn och unga: Starta Närvaroteam.</p>	<p>Intensiva individuellt anpassade tvärprofessionella behandlingsinsatser för barn med mycket hög skolfrånvaro som involverar elev, föräldrar, socialtjänst och skola. Projektet fokuserar på intensiva behandlingsinsatser med gemensamma personalresurser från Social- och arbetsmarknadsförvaltningen och Skolförvaltningen. Vi kommer att arbeta med en avgränsad målgrupp av skolfrånvarande barn och unga och erbjuda individuellt anpassade insatser för att möta deras behov. Insatserna kommer att vara tvärprofessionella och involvera både elev, föräldrar, socialtjänsten och skolan.</p> <p>Samarbete med UPH och Obesitasprojektet. Tidig upptäckt av psykisk ohälsa.</p> <p>Stimulansmedel från Temagrupp Barn och unga.</p>	<p>som en del i tillämpningsanvisningarna, är pågående dialog och arbetet följs löpande.</p> <p>Teamet är i gång sedan mitten av september. Det består av en tjänst som familjebehandlare som socialtjänsten står för, en tjänst som socialpedagog och en halvtid som specialpedagog som båda skolan står för.</p> <p>De har i dagsläget två ärenden som de är fullt ut i gång med och ytterligare tre som är i uppstart. Teamet arbetar utifrån ett beslut om insats via socialtjänsten och vi provar oss fram genom att arbeta med olika typer av familjer vad gäller ålder och problematik. Samtliga ärenden har dock mycket hög skolfrånvaro, från 80% till 100% frånvaro.</p>
<p>Barn och unga: Rutin mellan socialtjänst och vårdcentral för drogtestar av föräldrar inför umgänge med sina barn eller hemtagningsbegäran av barn.</p>	<p>Beslut den 5 maj om att en mindre arbetsgrupp ska se över en rutin. Caroline Olsson, verksamhetschef Omtanken Åby och Källered, och Catarina Liljestränd, enhetschef öppenvård barn och unga social och arbetsmarknadsförvaltningen tar fram en rutin.</p>	<p>Rutinen presenteras den 23 september och godkändes efter remissrunda.</p> <p>En justerad rutin skickas ut till samtliga medarbetare och publiceras på NOSAM hemsida.</p>

NOSAM Nordost

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Från årsskiftet 2022/2023 skulle de tidigare NOSAM upphöra och ny organisering träda i kraft. NOSAM Angered hade sitt sista möte 2023-03-03 och NOSAM Östra Göteborg hade sitt sista möte 2023-02-20. Nya NOSAM Nordost hade sitt första gemensamma möte 2023-05-29. Man fattade då beslut om organisering och ordförande. Under hösten har dialog om organisering och gemensam handlingsplan pågått. Ny ordförande för 2024 är vald.

Barn och unga har fortsatt som grupp och därmed har arbetet i denna grupp huvudsakligen kunnat fortgå. Man har här valt att utöka gruppen för att representera hela Nordost. Under året har dock personalbyten påverkat den samlade kompetensen gällande samverkan. Man rapporterar även upplevda svårigheter gällande dokumentation och kallelser då det saknas gemensamma system. Det går inte heller att sända krypterad post mellan organisationerna. Representanter för Barnhälsonätverket kommer att ingå i denna arbetsgrupp. Under året har Barn och unga bland annat arbetat med tillämpningsanvisningar, förtydligande av kriterier för SIP samt roller och begrepp. Härutöver har man fördjupat sig i eventuella strukturella hinder för tidigt förebyggande arbete och vad som så fall krävs för att i möta dessa.

NOSAM Nordost planerar att så snart som möjligt starta upp fler grupper utifrån handlingsplan. Tanken är att handlingsplanens aktiviteter ska styra vilka grupper som formeras utifrån tydliga och avgränsade uppdrag. Då handlingsplanen ännu inte är helt klar har man har ännu inte bemannat grupper eller kunnat starta upp dessa. Planering för detta pågår.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

NOSAM Nordost konstaterade under hösten att för få möten var bokade för att nå samsyn i den nya konstellationen och för 2024 har man därför bokat fler möten för att komma framåt i processen. Man beslutade i november att starta 2024 genom att göra ett omtag och startar upp arbetet med detta redan i januari.

NOSAM konstaterar även att man behöver ta fram konkreta aktiviteter till de olika målen man ser att man behöver fokusera på. Under hösten har ett intensivt arbete pågått för att få in synpunkter och underlag till en gemensam handlingsplan. Arbetet med ny handlingsplan fortgår under vintern 2024.

Det har även framkommit under året är det finns ett behov av att arbeta igenom alla befintliga samverkansdokument så som riktlinjer och rutiner. NOSAM Nordost kommer därefter löpande följa upp efterlevnad av gemensamma samverkansdokument.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Stärkt arbete med SIP i Nordost. Basnivå i samverkan ska fortsatt implementeras.	Öka medarbetarnas kunskap om samverkan för att skapa bättre förutsättningar för samordnade insatser.	
Trygga och säkra vårdövergångar mellan vårdgivare.		
Alla patienter som skrivs ut från slutenvård har en planering.		
Fler läkarbedömningar och konsultationer innan patienter i HSV/ SÄBO skickas till sjukhus. Sjuka äldre får en trygg och säker inskrivning.		
Verka för lokalt samverkansarbete för barns och ungas hälsa utifrån ett barnrättsperspektiv. Tidiga insatser i samverkan - Tidigt identifiera och förebygga psykisk ohälsa.		
Fokus på barnrättsperspektivet enligt lagen om Barnkonventionen.	Samtliga samverkansarenor för barns och ungas hälsa ska genomgå utbildning i barnkonventionen, webbutbildning. NOSAM ska verka för att stärka tillit till myndigheter. Stöd till personal att stå kvar i orosanmälan gällande barn som far illa.	
Den länsgemensamma handlingsplanen för Suicidprevention s sex mål ska integreras i de lokala handlingsplanerna.	Ta fram lokal handlingsplan suicidprevention baserad på regional handlingsplan 2020–2025.	
Förbättrad munhälsa vid sjukdom, psykisk ohälsa.	Återuppta arbetet med munhälsobedömningar. Ta kontakt med Folktandvården för plan gällande detta.	
Vaccination (TIP) Ingår i vaccinationsprogrammet.		

NOSAM Partille

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

Under våren avslutades covidpandemin officiellt. Fram till dess har man haft särskilda covid-möten.

Partille har under året fortsatt att ytterligare utveckla en väl fungerande samverkan. Man upplever att man har ett väldigt gott samarbete i NOSAM. Frågorna drivs framåt och man upplever ett gemensamt ansvarstagande.

Det pågår stora förändringar inom regionen och skolföreträdare upplever att det har skett en outtalad förflyttning från region till elevhälsa. Detta framkommer både utifrån GR elevhälso-nätverk och genom utredningar, stöd och habilitering. Förändringen innebär att det ibland finns allt för höga förväntningar på elevhälsan. Detta behöver problematiseras gemensamt dels utifrån uppdrag, dels utifrån lagstiftning. Man har önskemål om att LGS tittar på och följer upp denna upplevda förflyttning.

Nyanlända mellan 6 och 18 år har erbjudits hälsoundersökningar och vaccinationer. Bräcke diakoni som tidigare skött hälsoundersökningar lägger ner sin verksamhet från årsskiftet och hälsoundersökningarna behöver tas om hand av annan aktör. Dokumentationen är viktig och elevhälsan och vårdcentralerna behöver information från varandra.

Barn och unga har avslutat projekt ELSA (elev saknad) och en slutrapport presenterades under hösten. Ett viktigt arbete gällande skolfrånvaro som vars resultat ger en god grund att arbeta vidare.

NOSAM Partille Äldre och SIP

Man arbetar aktivt med att öka den proaktiva bedömningen av enskilda. NOSAM Partille följer detta arbete som sker genom ett multidisciplinärt teamarbete. Syftet är att förhindra att personer blir sjukare än de är när de blir aktuella för att bromsa patientflöde i framtiden.

Man har nått goda siffror för uppföljning av läkemedelsgenomgångar under året. Detta har sin grund i att man tillsatte en arbetsgrupp med medicinskt ansvarig personal och en tydlig kravställning. Man kunde skapa en samsyn och alla har verkligen hjälpts åt.

Partille har nått en ökande samordning gällande SIP under året. Arbetet tog ordentlig fart under hösten och man bedömer att man har goda förutsättningar för det fortsatta arbetet 2024. SIP samordnare har lagt en ovärderlig grund för att möjliggöra arbetet och när uppdraget upphör i och med 2024 planeras arbetet fortgå med större ansvarstagande av berörda chefer. Ett bekymmer som nu är hanterat är att patienter är inte alltid listade där de uppger att de är. Genom nya rutiner hålls listorna nu uppdaterade. Generellt upplever att man att man nu börjar gå i takt.

NOSAM Partille Barn och unga

Gruppen har ett intensivt och engagerat samverkansarbete som utvecklats starkt under året. Strukturförändringar och förändringar i representation har dock påverkat tempot i arbetet. I slutet av maj bytte man ordförande. Det skedde även förändringar av deltagare i gruppen vilket sammantaget skapade en del oro och bromsade upp processen. Nu fungerar det bättre med mer struktur och stabilitet. En slutsats man drar är att ambulering ordförandeskap inte alltid bidrar positivt då man löper risk att tappa kontinuitet i förändringsarbetet. Den förändrade representationen i gruppen innebär att man kortsiktigt tappade linjen till NOSAM Partille Barn och unga. Gruppen beskriver processtödet som centralt för att skapa struktur och att driva arbetet framåt. Processledare med kontakter inåt och denne tillsammans med ordförande och vissa av representanterna ingår även i NOSAM vilket gruppen menar nu bidrar till kontinuitet.

Projekt ELSA (Elev saknad) med fokus på elevers skolfrånvaro var en stor satsning som Barn och unga arbetat med och har under hösten utvärderats. Återkommande eller sammanhängande frånvaro innebär flera risker. Bland annat negativ effekt på skolresultat, att inte fullgöra skolgången, psykisk ohälsa och antisocialt beteende. Tidiga och samordnade insatser kan förhindra en sådan utveckling och är strategiskt viktiga både ur ett individuellt och ett samhällsligt perspektiv.

NOSAM Partille Barn och unga har gjort bedömningen att man kommit långt när det gäller SIP och konstaterar att man nu ska arbeta för att barn och unga inte ska falla emellan stolar. Det innebär att man behöver befinna sig i ”det organisatoriska mellanrummet” och blir ett centralt fokus framåt.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Under våren 2024 kommer man bland annat att fokusera på och utveckla brukarmedverkan. Ett första steg blir att bjuda in Eva Nilsson från samverkanskontoret.

NOSAM Partille Äldre och SIP

Man arbetar aktivt med att öka den proaktiva bedömningen av enskilda och har lyft det som en högt prioriterad åtgärd så att det håller sig. Framåt vill man även fokusera ytterligare på att öka läkartillgänglighet för patienter inom kommunal primärvård.

Under 2024 planerar man även att titta på hur dietist kan delta i samverkan för att ytterligare minska risk för malnutrition.

Det finns framtagna förslag på rutiner för att ytterligare samordna för SIP vid aktualisering till SÄBO. Dessa rutiner ska man därför arbeta vidare med och följa efterlevnad av under 2024.

Från årsskiftet finns inga centrala medel för SIP-samordnare. Arbetsgruppen SIP i Partille kommer dock att fortsätta sitt arbete och Lokal NOSAM Partille Äldre ansvarar gemensamt för att driva frågan vidare. Här är nu alla chefer gemensamt överens om betydelsen av ett gemensamt ansvarstagande för samverkan. Mot denna bakgrund har man fattat beslut om en ny struktur för arbetsgruppen SIP. Från 2024 kommer nuvarande konstellation SIP Partille att

utökas med samtliga berörda chefer. På det sättet kommer chefer och medarbetare få ett gemensamt forum för att diskutera samverkansfrågor. Dessa möten kommer att vara färre än idag. Personal som arbetar mer praktiskt med löpande frågor träffas regelbundet utifrån praktiskt operativa frågor. Huruvida denna planering möter behoven kommer att stämmas av regelbundet ett par gånger per år.

NOSAM Partille Barn och unga

NOSAM Barn och unga ska arbeta för att barn och unga inte ska falla emellan stolarna. Projekt ELSA har gett viktiga kunskaper om den negativa spiral skolfrånvaro kan skapa. Tidiga och samordnade insatser kan förhindra en sådan utveckling och är strategiskt viktiga både ur ett individuellt och ett samhälleligt perspektiv. Samverkansparter ska i detta arbete befinna sig i ”det organisatoriska mellanrummet”.

Temagrupp Barn och unga har just formulerat en ny handlingsplan. I denna kvarstår tidigare Tillämpningsanvisningar som bland annat beskriver strukturen för samverkan och tar upp SIP. Under våren 2024 planerar man att särskilt arbeta med tidiga insatser utifrån Tillämpningsanvisningarna. I fokus är FCA och barnets delaktighet samt barn- och unga placerade i samhällsvård finns med.

Fler barn ska få möjlighet att få ta del av förskolans verksamhet. Viktigt att alla får en god grund gällande språk, rutiner och struktur. En god grund att bli delaktig i samhället.

Ett arbete har påbörjats för att förenkla för medborgare att komma i kontakt med rätt person inom kommunen. Oavsett vem man kontaktar i kommunen ska man alltid känna att man har kommit rätt. Det ska vara enkelt att få information. Detta är också något man vill arbeta vidare med och utveckla under 2024.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Äldre Fler läkarbedömningar och konsultationer innan patienter i HSV/SÄBO skickas till sjukhus.	Ökad läkartillgänglighet för patienter inom kommunal primärvård.	Kommunen arbetar aktivt med proaktiv bedömning av enskilda. Målet är ett multidisciplinärt teamarbete med läkarmedverkan. Dialog planeras fortgå under 2024.
Äldre Stärkt arbete SIP.	Varje person som ansluts till kommunal primärvård ska erbjudas ett tvärprofessionellt inskrivningssamtal/SIP.	För att kunna nå en gemensam samordning kring varje berörd person har man under hösten enats om en gemensam rutin som alla åtagit sig att följa. Var och en skriver en rad om vad man vet om patienten i SAMSA så fort som möjligt. Möjlighet till avstämning med hemsjukvård varje vecka. Alla vårdcentraler har egen avsatt tid.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
		Var proaktiv gällande att avsätta förutsägbara tider för att underlätta samordning, viktigt att öka sin flexibilitet. Vara mer aktiv vid beslut om mötestider för vårdplanering (VPL).
Äldre Risk för undernäring för äldre.	Dietist bjuds in till NOSAM Äldre för att berätta om hur man arbetar mot malnutrition.	Dietist inbjuden och informerar bland annat att dessa tilldelas från regionen via Närhälsan och tiden fördelas på vårdcentraler.
Äldre Öka den proaktiva bedömningen av den enskilde genom Läkemedelsgenomgångar (LM)	Skapa arbetssätt som möjliggör gemensamma läkemedelsgenomgångar. Erbjuda varje person med behov en fördjupad läkemedelsgenomgång (LM).	En rutin för läkemedelsgenomgångar har tagits fram under 2023 efter samverkansbeslut. Rutinen gäller i Partille mellan regional och kommunal primärvård. Rutinen följs upp i NOP (närområdesplan) och på NOSAM:s möten. Identifierade under året ett problem med att patienten inte alltid är listad där de uppger att de är det men detta är nu åtgärdat genom en ny rutin och listorna hålls uppdaterade. Uppföljning LM via KVÅ koder. 2023-12-05 rapporterades att man gått från 354/700 (2023-09-19) till 425/700 inskrivna patienter som fått LM-genomgång. Detta ser man som en stor framgång och bättre siffror än man vågat hoppas på. Man behöver nu följa upp hur många och vilka som inte fått denna genomgång.
Äldre TAIK Förbättrad munhälsa vid sjukdom, psykisk ohälsa. Strukturera upp arbetet med munhälsa.	Följa TAIK satsningarna i temagruppen. Kartläggning gjord under våren. Förtydligande av arbetssättet. Fokus kompetensutveckling för personal som möter målgruppen. Tandhygienist bjuds in för att ge information. Dialog pågår kring hur vi ska kunna följa resultaten. Exempelvis genom tandvårdsintyg, kompetensutveckling, eventuellt spår i kvalitetsregistret för munhälsa. Frågor man ställer sig är: Går det se skillnad? Vad jämföra med? Antal registrerade. Handlingsplaner?	Antal utfärdade tandvårdintyg. Utökad kompetens hos personalen. Man har anställt en tandhygienist och arbetar med att strukturera upp arbetet med munhälsa. Först ut är äldre och funktionsstöd. Utvärdera i Senior Alerts kvalitetsregister.
Äldre Risk för suicid hos äldre. Implementera Läns gemensam handlingsplan för	Identifiera ökad risk för suicid hos äldre med vård och omsorgsinsatser. Arbeta kunskapshöjande och förebyggande. Chefer och personal går utbildning	

Mål	Aktivitet	Uppföljning
suicidprevention delregionalt.	Exempelvis genom e-baserade utbildningsinsatser såsom: <ul style="list-style-type: none"> - SPiSS (Suicidprevention i svensk sjukvård), - Psyk E-bas (digital utbildning baserad på forskning). - Suicidprevention för chefer och ledare. (föreläsningstillfällen via vårdsamverkan och Suicide Zero) - MHFA (Mental health first aid) instruktörerna fortsätter utbilda första hjälpare i verksamheterna 	
Barn och unga Öka kompetensen om ett Familjecentrerat arbetssätt - FCA. Öka kunskap om sammanhållet stöd med familjeperspektiv.	Hösten 2023: Steg 1. Webbutbildning i NOSAM Barn och unga-gruppen. Steg 2. Att ta det till arbetsplatsen Hösten 2023: Föreläsning Malin Gren Landell.	Genomfört, de som är nya eller inte haft möjlighet tittar på detta snarast. Arbete pågår kring dessa frågor och fördjupas under 2024.
Barn och unga Öka barns psykiska hälsa och öka antal barn som har en fungerande skolgång med fokus på barn med NPF problematik.	Utvärdera ELSA projektet hösten 2023. Efter rapporten dialog om fortsatt arbete.	Projekt ELSA utvärderat. Slutrapport finnes. Dialog om fortsatt arbete pågår.

NOSAM Sydväst

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

I enlighet med beslutad ny samverkansstruktur har ett nytt NOSAM formerats i stadsområde Sydväst. I början av 2023 processade ledamöter fram hur stadsområdet lokalt skulle strukturera sig och tidigare lokala indelningar avslutades.

Sydväst har idag inga lokala NOSAM utan har valt att arbeta med uppdragsstyrda arbetsgrupper. Under NOSAM finns sedan innan en Lokal samverkansgrupp Barn och unga som har fortsatt med tidigare gruppering och representanter.

Stadsområdets regionala parter representeras i NOSAM av fyra vårdcentraler. Samtliga vårdcentraler i området har gemensamma möten för förankring och kommunikation. Det har under året pågått en dialog om representation på NOSAM och att det inte är jämvikt mellan ledamöter från region och kommun. Trots att verksamheter och kommunen tagit hem frågan så har kommunen en betydande större del av ledamöterna i NOSAM än regionens fyra ledamöter. Frågan om representation har fortsatt vara en öppen dialog under året och är fortfarande aktuell och ordföranden får förfrågningar om plats i NOSAM.

Ny ordförande valdes på NOSAM:s första möte den 23 mars och NOSAM Sydväst har haft fem möten i ny gruppering under året. Det har varit tre fysiska möten och två digitala.

I inledande möten under våren fick ledamöter lyfta frågor de kände var prioriterade att fokusera på. En aktivitet som NOSAM ställde sig bakom var att starta upp arbetsgrupp för att etablera barnhälsonätverk. Den andra aktiviteten är att starta upp en arbetsgrupp för att stärka samverkan mellan kommunal- och regional primärvård för ökad samverkan och samsyn i trygga och säkra vårdövergångar.

Socialförvaltningen i sydväst har tilldelats stimulansmedel från temagrupp barn och unga för utökning av en heltidstjänst i ungdomsgruppen. Ungdomsgruppen arbetar med barn och ungdomar som uppvisar normbrytande beteende. Sammanfattningsvis ska tjänsten arbeta med samverkan i individärenden med både regionen och skolan för att stärka SIP-planer och bidra till en positiv utveckling för barn och ungdomar i vårt stadsområde.

Som en del i att vara ett nytt NOSAM har fokus varit på relationer med varandra för att skapa en grund för god samverkan. Stående punkt är att lära känna och förstå varandras verksamheter i syfte att främja samverkan samt informera om förändringar i verksamheter som påverkar samverkan. Som en del i det arbetet bjöds chef och medarbetare in från ÄVO myndighet planeringsenhet.

För att få en ökad kännedom om stadsområde Sydvästs befolkning och behov, kopplat till folkhälsa, har NOSAM fått presentation av behovsanalysen som utvecklingsledare folkhälsa tagit fram. Presentationen öppnade upp för dialog och tankar på frågor som eventuellt behöver prioriteras i samverkan.

Fokus under året har varit att fortsatt implementera och förvalta SIP-satsningen. SIP-medel har gått till del av tjänst för två SIP-samordnare. SIP-samordnarna har i dialog med NOSAM fått uppdrag för mer riktade satsningar under höst/vinter 2023.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Nästa år kommer arbetsgruppen med fokus på ökad samverkan och samsyn mellan kommunal- och regional primärvård starta upp med fokus på vårdövergångar. Syftet är att förstärka synen på kommunal och regional primärvård som en och samma vårdnivå för att patienten ska få en patientsäker och kontinuerlig vård och uppfatta vården som en helhet utan gränser.

Målet under 2024 är att barnhälsonätverken ska vara på plats och etablerade. NOSAM kommer att följa utvecklingen och hur det påverkar samverkansfrågorna i NOSAM för barn och unga-frågor 0–6 år.

Ett av NOSAM:s uppdrag är att brukarmedverkan ska genomsyra samtliga områden. Ledamöter har fört dialog om brukarmedverkan under ett NOSAM där man understryker att det är ett viktigt perspektiv där det i nuläget lyfts in i handlingsplanen i form av extra brukar-fokus vid implementering av en aktivitet. Under 2024 ska NOSAM bjuda in utvecklingsledare med fokus på stärkt brukarmedverkan, för presentation och dialog om arbetet framåt. NOSAM kommer även att få presentation av delregional samordnare för suicidprevention och föra dialog om satsningar i samverkan som NOSAM kan arbeta med.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
<p>Trygga och säkra vårdövergångar Ökad samsyn mellan kommunal- och regional primärvård. Fokus ordinärt boende.</p>	<p>Arbetsgrupp för att skapa samsyn kring vårdövergångar mellan kommunal- och regional primärvård startar upp. ”Vad ska föregå inskrivning kommunal primärvård” framtagen av Temagrupp Äldre ska bli känd av NOSAM.</p>	<p>Representanter från kommun och region har tillsammans med processledare tagit fram en uppdragshandling för en arbetsgrupp. Dialog och revidering om uppdraget har skett på NOSAM-möten. Uppdraget för arbetsgruppen har utökats till att föra dialog för ökad samsyn och samverkan gällande vårdövergångar med fokus på att kommunal- och regional primärvård är en och samma vårdnivå.</p>
<p>Trygga och säkra vårdövergångar Sammanhållen vård genom samverkan i planering efter slutenvård/korttidsplats.</p>	<p>NOSAM Sydväst är styrgrupp för lokal tillämpning av delregional implementering Stärkt arbete med SIP. Information om ny planeringsenhet ÄVO myndighet samt dialog om SIP efter utskrivning från slutenvård.</p>	<p>Dokument framtaget av Temagrupp Äldre har spridits i NOSAM. ÄVO myndighet enhetschef Vanja Bragin inbjuden tillsammans med verksamhetsutvecklare Sara Blomqvist och Susanne Heikkinnen till NOSAM 15 sep. SIP-samordnare Irene har fått uppdrag att utbilda personal på korttidsboenden i sydväst, både privata och kommunala aktörer.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
<p>Stärkt arbete med SIP Använda SIP som verktyg för att förebygga försämring i fysisk- och psykisk hälsa.</p>	<p>NOSAM Sydväst är styrgrupp för lokal tillämpning av delregional implementering Stärkt arbete med SIP.</p>	<p>Stimulansmedel inhämtade året ut. SIP-samordnare från 65 år är tillsatt året ut, Irene Göransson. Har uppdrag för SIP totalt åtta månader på 50%. SIP-samordnare Conny Gustavsson ålder 0–64 har uppdrag uppdelat, 20% BoU och 20% Vuxna. Conny kommer fortsatt i sin ordinarie tjänst arbeta för att sprida och arbeta med SIP för barn och unga. Det har funnits en stabil utbildningsgrupp sedan 2016–2017 som har skapat organisationsöverskridande SIP-utbildningar upp till 20 år och när både kommun och region. Det arbetet kommer att fortsätta som tidigare. Irene som arbetat för satsning 65+ har tagit fram en implementeringsplan så att kunskapen förvaltas vidare inom ÄVO. För mer uppföljning se separat årsrapport för SIP.</p>
	<p>Samtal ska ske mellan SIP-samordnare Conny för målgruppen vuxna och representanter från funktionsstödsförvaltningen om satsningen framåt med inriktning 2024.</p>	<p>För mer uppföljning se separat årsrapport för SIP.</p>
<p>Barn och unga: Verka för lokalt samverkansarbete för barns och ungas hälsa utifrån ett barnrättsperspektiv</p>	<p>Styrgrupp för Lokal samverkansgrupp Barn och unga, i enlighet med Tillämpningsanvisningar ÖK BoU Alla medarbetare i kommun och region i stadsområde sydväst som möter barn och unga 0 till 20 år ska få möjlighet att gå grundutbildning ÖK BoU och SIP.</p>	<p>Sammankallande är SIP-Samordnare Conny Gustavsson. Lokal samverkansgrupp Barn och unga har tillsatt en utbildningsgrupp. Utbildning följer implementeringsplan fastställd av NOSAM 23 maj. Vid varje möte har utbildningsgruppen för Överenskommelsen för Barn och unga/SIP redogjort för implementeringen. Gruppen har också redogjort för vilka verksamheter som deltagit, vilka verksamheter som inte deltagit, hur många medarbetare som utbildats. Gruppen har också identifierat utvecklingsbehov för gruppens fortsatta arbete. Sju medarbetare i LOSAM har ingått i utbildningsgruppen. Under 2023 har det genomförts fyra utbildningar för sammanlagt cirka 94 medarbetare från kommun och region. Fokus på utbildningarna har varit SIP-processen och mötesledarfunktionen, delaktighet, barnets röst och det goda mötet. LOSAM har fått dragning av behovsanalysen sydväst utefter ett barn och unga-perspektiv. SIP är implementerat och etablerat i kommunala och regionala barn- och unga verksamheter. För mer uppföljning se separat årsrapport för SIP.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
	<p>De som möter barn och unga deltar i spridningskonferenser utifrån tillämpningsanvisningarna, baserade på ÖK Barn och ungas hälsa, anordnade av Temagrupp Barn och unga.</p>	<p>Information om att delta på spridningskonferenser har gått ut till chefer och medarbetare inom kommunal och regional verksamhet.</p>
<p>Barn och unga: Tidiga insatser i samverkan för barn 0–6 år.</p>	<p>Skapa förutsättningar för att arbeta förebyggande, med tidiga insatser och ett familjebaserat arbetssätt (FCA), för barn 0–6 år.</p> <p>En arbetsgrupp tillsätts som startar upp lokala ”barnhälsonätverk” kring barn 0–6 år.</p> <p>(Uppdragshandling med arbetsgrupp där FCA-koordinator 0–6 år ingår.)</p>	<p>Uppdraget startade 2023-05-12 och planen var att grupperna skulle vara på plats och ha en färdig planering från januari 2024 och sedan sammankallas av FCA-koordinatorer.</p> <p>Utfallet är fyra nätverk där kallelser kommer att gå ut runt årsskiftet och starten äger rum i mars 2024 med följande möte i maj månad.</p> <p>Förändring i syfte har skett för att skapa en enhetlighet över staden som har etablerade nätverk. ”Samverkan kring barns hälsa för att alla barn ska få samma möjligheter till jämlika och goda uppväxtförhållanden. Samverkan ska alltid leda till ett mervärde för barn och familj.”</p>
<p>Barn och unga: Familjecentrerat arbetssätt (FCA)</p>	<p>Sedan årsskiftet 22/23 är NOSAM inte längre styrgrupp för FCA-arbetet men önskar fortsatt information om arbetet som pågår.</p>	<p>NOSAM är fortsatt en viktig referensgrupp för FCA och vice versa. FCA-koordinatorer inbjuds delta på NOSAM-möten vid förfrågan via processledare och beredningsgrupp NOSAM.</p> <p>Har inte varit aktuellt under året.</p>
<p>Barn och unga: Extrasatsning för målgruppen barn och unga som uppvisar ökad psykisk ohälsa. Syftet med dessa tidiga insatser är att främja hälsan hos målgruppen.</p>	<p>Stimulansmedel från Temagrupp Barn och unga för utökning av en heltidstjänst i ungdomsgruppen på socialförvaltningen i sydväst.</p> <p>Ungdomsgruppen arbetar med barn och ungdomar som uppvisar normbrytande beteende.</p> <p>Sammanfattningsvis ska tjänsten arbeta med samverkan i individärenden med både regionen och skolan för att stärka SIP-planer och bidra till en positiv utveckling för barn och ungdomar i vårt stadsområde.</p>	<p>Arbetet startar 1 januari 2024 och tjänsten är tillsatt. Medlen ska nyttjas senast 2024-12-31.</p>
<p>Suicidprevention</p>	<p>Chefer och ledare deltar på utbildningar anordnade av delregional samordnare suicidprevention.</p> <p>Göra lokala rutiner kända.</p>	<p>Utbildningar från delregional samordnare i suicidprevention har spridits och erbjudits under 2023. Ett arbete har påbörjat att ta fram de nuvarande rutiner som finns gällande suicidprevention i samverkan.</p> <p>Delregional samordnare för suicidprevention är inbjuden till årets första NOSAM 2024 för att påbörja dialog och satsningar som sydväst kan göra i samverkan gällande suicidprevention.</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
<p>Avvikelsehantering Hitta ett sätt att arbeta med avvikelser och hitta gemensamma förbättringsområden kopplat till samverkan</p>	<p>NOSAM ska stötta lärande utifrån avvikelshantering i närområdet.</p>	<p>Processledare har påbörjat ett arbete hur avvikelshantering kan hanteras i samverkan för att ge ett lärande på systemnivå. Arbetet fortsätter under 2024.</p>
<p>Förändringsarbete i samverkansstrukturen</p>	<p>I enlighet med beslutad ny samverkansstruktur har ett nytt NOSAM formerats i stadsområde Sydväst. NOSAM:s ledamöter har processat fram hur stadsområdet lokalt ska gruppera sig.</p>	<p>NOSAM sydväst hade sitt första möte i ny gruppering den 23 mars. Uppföljning av beslutad ny gruppering lokalt ska följas upp av NOSAM slutet 2024.</p>
<p>Verksamhetsfrågor Lära känna och förstå varandras verksamheter i syfte att främja samverkan samt informera om förändringar i verksamheter som påverkar samverkan.</p>	<p>Utrymme för löpande samverkansdialog på NOSAM.</p>	<p>Ledamöter ställer sig bakom att det ska vara en stående punkt på dagordningen. Behov identifieras löpande av NOSAM. I år har det genomförts presentation den 15 september av ÄVO Myndighets nya planeringsenhet med inbjudna, enhetschef Vanja Bragin, verksamhetsutvecklare Sara Blomqvist och Susanne Heikkinnen.</p>
<p>Ökad kännedom om stadsområde Sydvästs befolkning och behov kopplat till folkhälsa.</p>	<p>Utvecklingsledare folkhälsa (ULF:ar) redovisar behovsanalys 2023 för sydväst och öppnar för dialog om prioriterade områden i samverkan.</p>	<p>ULF:arna Elin Lingman och Tina Eliasson bjuds in för dragning av behovsanalysen den 10 november. Uppskattad presentation med givande dialog bland ledamöter. NOSAM är en viktig referensgrupp för utvecklingsledare folkhälsa och vice versa. ULF:arna inbjuds delta på NOSAM-möten vid förfrågan via processledare och beredningsgrupp NOSAM.</p>

NOSAM Öckerö

Sammanfattning av gruppens arbete under det gångna året

NOSAM Öckerö har under 2023 haft fortsatt god samverkan, med fördelen av att innefatta en mindre kommun samt få vårdcentraler, vilket gör det lätt att samlas och komma framåt i frågor där det krävs handlingskraft. NOSAM har under året riktat särskilt fokus på Nära Vård, SIP-implementering, suicidprevention samt planering av införande av HLT-team-modell för att stödja barns psykiska hälsa.

NOSAM Öckerö är styrgrupp för en samverkanssatsning gällande omställning Nära Vård. Detta drivs i projektform sedan 2022, projektet förlängdes under 2023 till och med augusti 2024. Projektets fyra hörnstenar är: samverkan, digitalisering, barns psykiska hälsa samt personcentrad mobil närvård. Projektledaren har utgjort en mycket positiv och viktig resurs i samverkansarbetet på Öckerö för samtliga verksamheter. Specifika hälso- och sjukvårdsfrågor mellan regional och kommunal primärvård hanteras inom projektet. Inom Nära Vård-projektet drivs till exempel arbetet med implementering av läkemedelsautomater, och under året har gemensam analys av avvikelser i samverkan mellan primärvårdsparter samt samverkansmöten mellan rehabverksamheter startats upp.

Lokal samverkansgrupp Barn och unga har i början av året inventerat pågående arbetssätt i samverkan och kommit fram till behov av mer ändamålsenlig struktur för samverkan gällande barns psykiska hälsa. Projektledare för Nära Vård och Lokal samverkansgrupp har drivit frågan om etablering av arbetsmodellen HLT-team (Hälsa, Lärande, Trygghet) på Öckerö via NOSAM samt för beslut i kommunala nämnder. Samtliga har ställt sig bakom arbetsmodellen, där SIP för barn och unga är en integrerad del. Temagrupp Barn och unga har beviljat medel och arbetet startas upp 28 februari 2024.

Lokal SIP-samordnare har under 2023 utfört ett mycket gott arbete enligt delregionalt uppdrag samt tagit egna initiativ till fortsatt förbättring och förvaltning av det lokala arbetet. SIP-samordnaren har bland annat initierat att NOSAM under året antagit lokalt stödmaterial riktat till chefer och ledare baserat på Socialstyrelsens publikation Om implementering. Fokus under året har gällt SIP i samband med planering efter slutenvård. För mer info om SIP-arbetet, vänligen se separat årsrapport SIP.

Suicidpreventivt arbete bedrivs enligt särskild lokal handlingsplan. Under 2023 har NOSAM-parter inventerat sina befintliga rutiner vid identifierad suicidrisk och därefter tillsatt en arbetsgrupp i syfte att skapa kunskapsutbyte och kännedom om varandras arbetssätt, samt för att säkerställa att verksamhetsrutiner upprättas och/eller revideras, för att stärka samverkan vid identifierad suicidrisk. Samverkansverktyg (SIP, säkerhetsplan mm), aktuella metoder och kompetenssatsningar (Suicidstegen, Första Hjälpens Psykisk Hälsa/MHFA) och kontaktvägar till samverkansparter, ska belysas samstämmigt samt grundas i samma styrdokument och aktuella kunskapsstöd, bland annat Nationella Vård- och insatsprogram Psykisk hälsa (VIP Psykisk Hälsa). Processledare NOSAM är sammankallande och folkhälsoutvecklare inom

Öckerö Kommun samt delregional utvecklingsledare suicidprevention har involverats i arbetet. Revidering av befintliga rutiner pågår in i 2024.

NOSAM utgör dessutom ett viktigt forum för information och dialog om lokala aktuella behov och förändringar. Under året har NOSAM till exempel diskuterat smittspridning covid-19 och vaccinationssamordning, Öckerö kommuns satsning på personaltransporter med båt mellan öar för att säkerställa vård och omsorg, vårdcentralernas arbete för säkra provleveranser med hjälp av drönare, utvärdering och lärande av samverkan under sommarperiod, implementering SAMSA inom ambulansverksamhet samt information/dialog med Sahlgrenska Universitetssjukhuset Vuxenpsykiatri/Affektiva och SU Radiologi/Mobil Röntgen, samt gällande Barn och ungdomsmedicin (BUM) och Barn- och ungdomspsykiatri (BUP/En Väg In). NOSAM Öckerö följer särskilt utvecklingen av tillgången till specialiserad sjukvård för Öckerös invånare med anledning av att specialistvårdsmottagning stängt och att ytterligare förändringar som påverkar samverkan och tillgång till specialiserad vård lokalt troligen är på gång.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Lokala förbättringsarbeten utifrån avvikelser i samverkan samt ökad brukarmedverkan är två identifierade utvecklingsområden för NOSAM Öckerö. Dessa ämnen har föranlett fördjupad diskussion samt involvering av delregional utvecklingsledare för brukarmedverkan. NOSAM kommer få sammanställning av lokala avvikelser i samverkan av MAS i Öckerö Kommun, samt kommer att finna arbetssätt för att nyttja befintliga lokala strukturer för brukarmedverkan och förankring i invånarnas behov. Arbetet fortgår 2024.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» In- och utskrivningsprocessen		
Implementering av Stärkt arbete med SIP: Delmål 1: Kvalitetssäkring av SIP-process i samband med utskrivning från slutenvård.	NOSAM är styrgrupp för lokal tillämpning och implementering av delregional satsning Stärkt arbete med SIP. Maria Palm, Närhälsan Öckerö har varit utsedd SIP-samordnare. Implementering sker enligt delregionalt uppdrag och SIP-samordnare har lett nätverk med SIP-utbildare och rapporterat löpande till NOSAM.	Se separat årsrapport SIP. För vuxna över 65 finns sedan tidigare planeringsteam för planering efter slutenvård äldreomsorgens biståndshandläggare, kommunal sjuksköterska + rehab, planerings-sjuksköterska från varje vårdcentral.
Implementering av Stärkt arbete med SIP: Delmål 2: Fler SIP ska genomföras som förebyggande verktyg för god hälsa och sammanhållen vård.	NOSAM är styrgrupp för lokal tillämpning och implementering av delregional satsning Stärkt arbete med SIP.	Barn och unga: SIP har under 2023 främst använts som verktyg vid de mest komplexa behoven. Lokala samverkansgruppens har sett behov av arbetsformer som möter invånarnas behov av tidiga insatser i linje med verksamheternas uppdrag. BUP har saknats som samverkande part gällande kompetens, specialiserade vårdinsatser samt ansvarsfördelning. NOSAM har under året

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» In- och utskrivningsprocessen		
		<p>beslutat om att implementera HLT-modell som arbetssätt för tidig upptäck och tidiga insatser, där SIP utgör del i arbetssättet.</p> <p>Vuxna målgrupper: SIP i förebyggande syfte har inte ökat under året. SIP-arbetet har under 2023 varit fokuserat på SIP i samband med planering efter slutenvård.</p>
God och nära vård	<p>NOSAM är styrgrupp för projekt God och nära vård. Detta är fortsättning på projektet ”Personcentrerad sammanhållen mobil närvård” som genomfördes med NOSAM:s parter och SU under 2022. Projektbeställning finns.</p> <p>Karin Stannemark, Processledare Öckerö kommun har haft uppdrag att leda det fortsatta utvecklings- och implementeringsarbetet 2023 enligt särskild plan.</p> <p>Projektets fyra hörnstenar är: Samverkan, Digitalisering, Barns psykiska hälsa, Personcentrad mobil närvård.</p>	<p>Möte 1 gång per mån mellan kommunal och regional primärvård för att etablera nya och förbättra befintliga rutiner i operativt vårdarbete. Där ingår fortsättning och förbättring av rutiner inom ”Personcentrerad sammanhållen mobil närvård” från 2022.</p> <p>Projekt läkemedelsautomater är i gång, cirka 15 patienter beräknas ha fått automater i slutet av december 2023.</p> <p>Under året har samverkansmöten mellan rehabiliteringsverksamheter startat upp.</p> <p>Processledare Nära vård har varit drivande i framtagande av HLT-modell.</p>
NOSAM ska verka för att förebygga suicid.	<p>Implementering av beslutad plan för suicidprevention 2022–2025, se särskilt dokument.</p>	<p>Genomförd kompetensutveckling: Ledamöter har deltagit utbildningstillfällen via delregional vårdsamverkan.</p> <p>Lokala MHFA-utbildningar första hjälpen psykisk hälsa fokus Barn och unga under våren. 23–24 oktober inriktning vuxna, 27–28 november inriktning äldre.</p> <p>Förbättringsarbete samordning: Arbetsgrupp gällande förtydligade rutiner för samordning och samverkan vid identifierad suicidrisk. Tre möten uppstart under hösten, rutiner är under revidering, fortsätter 2024.</p>
Lokal samverkansgrupp Barn och unga verkar för barns psykiska hälsa.	<p>Verka för implementering av SIP och Tillämpningsanvisningarna ÖK BoU, särskilt fokus på barns psykiska hälsa.</p>	<p>Lokal samverkansgrupp Barn och unga har i början av året inventerat pågående arbetssätt i samverkan och kommit fram till behov av mer ändamålsenlig struktur för samverkan gällande barns psykiska hälsa. Projektledare för Nära Vård och Lokal samverkansgrupp har drivit frågan om etablering av arbetsmodellen HLT-team (Hälsa, Lärande, Trygghet) på Öckerö via NOSAM samt för beslut i kommunala nämnder. Samtliga har ställt sig bakom</p>

Mål	Aktivitet	Uppföljning
» In- och utskrivningsprocessen		
		arbetsmodellen, där SIP för barn och unga är en integrerad del. Temagrupp barn och unga har beviljat medel och arbetet startas upp 28 februari 2024.
Löpande dialog och information.	Engagemang i dialog om varandras verksamheter och aktuella uppdrag som påverkar samverkan i syfte att nå samsyn och operativa förbättringar.	Exempel på löpande frågor under 2023: smittspridning covid-19 och vaccinationssamordning, Öckerö kommuns satsning på personaltransporter med båt mellan öar för att säkerställa vård och omsorg, vårdcentralernas arbetssätt för leverans av labprov med hjälp av drönare, utvärdering och lärande av samverkan under sommarperiod, implementering SAMSA inom ambulansverksamhet, information/dialog med SU Vuxenpsykiatri/Affektiva och SU Radiologi/Mobil Röntgen, samt gällande Barn och ungdomsmedicin (BUM) och Barn- och ungdomspsykiatri (BUP/En Väg In).
Avvikelsehantering	Implementering MedControl Pro och analys av mönster i avvikelser som underlag för gemensamma förbättringar.	Identifierat förbättringsområde. Påbörjat inom Nära Vård 2023. Beslut 8 december om arbetssätt inför 2024.
Brukarmedverkan	NOSAM arbete ska genomsyras av brukarperspektiv och NOSAM ska fånga upp lokala behov i befolkningen.	Identifierat förbättringsområde. Dialog 8 december om arbetssätt. Arbete fortsätter 2024.

Bilaga: Stärkt brukarmedverkan/delaktighet

Sammanfattning av arbetet under det gångna året

Stärkt brukarmedverkan syftar till att individen ska få en djupare förståelse för sin vård och behandling och kunna vara delaktig i den. För att främja delaktigheten behöver professionen verktyg för att aktivt samla in och förstå brukarnas perspektiv. Det är av yttersta vikt att vi lyssnar på vad brukaren tycker och anser är viktigt.

Vad avser vi när vi diskuterar delaktighet, medverkan och inflytande på individnivå? Dessa begrepp används för att beskriva situationer där individen på något sätt kan ta del av eller påverka beslut som rör deras egna insatser. Genom att medverka i planeringen av sin vård och omsorg blir man delaktig och kan aktivt påverka det som sker i ens omgivning. Genom denna delaktighet uppnår man inflytande och får en fördjupad förståelse för de processer som pågår. Detta i sin tur kan bidra till en snabbare och mer effektiv återhämtning.

Att arbeta med stärkt brukarmedverkan och delaktighet främjar utvecklingen av verksamheterna och resulterar i en mer effektiv och ändamålsenlig vård. Men hur går vi tillväga? En nyckelfaktor är att förstå och uppskatta brukarens egna perspektiv. Hur kan professionen på ett effektivt sätt inhämta denna kunskap?

En övertygande grund för att involvera brukarna i vård- och stödinsatser är att dessa insatser kan utvecklas och bli mer effektiva, vilket i sin tur ökar sannolikheten för att uppnå önskade resultat. Samtidigt handlar det om grundläggande mänskliga rättigheter – varje individ bör ha makten att fatta beslut som rör sitt eget liv.

Att stärka brukarmedverkan innebär att professionen har tillgång till verktyg för att förstå de olika perspektiven. Detta ger professionen ett ovärderligt komplement med brukarnas perspektiv, vilket kan leda till betydligt mer effektivt arbete för medarbetarna genom att integrera brukarinflytande i verksamheten.

Barnperspektiv

Vuxens perspektiv på barn, samhällets syn på barn

Barnets perspektiv

Det individuella barnets perspektiv

Barnrättsperspektiv

Att se en fråga ur de rättigheter barnet har utifrån barnkonventionen

Därefter kan samhällsekonomiska vinster uppnås, exempelvis inom psykiatrin med färre inläggningar och minskad risk för återfall. Inom barn- och ungdomsvården kan barnen känna sig mer delaktiga i beslutsprocessen och trygga med de insatser som erbjuds. För äldre individer kan resultatet vara en tryggare hemgång från sjukhuset och en minskad risk för ytterligare inläggningar.

För att uppnå dessa positiva resultat bör vi arbeta med att stärka brukarinflytandet på olika nivåer: individnivå, verksamhetsnivå och systemnivå. Detta kan göras genom att följa upp och implementera åtgärder inom ramen för handlingsplanen för psykisk hälsa, särskilt inom mål 3:2 för vuxna och 3:2 för barn och unga.

För att stärka brukardelaktighet både på individ- och verksamhetsnivå har vårdsamverkan Göteborgsområdet utformat utbildningar som gynnar brukarperspektivet i alla åldrar. Dessa utbildningar fokuserar på delaktighet, tidiga insatser samt för- och efterarbete (uppföljning), vilket är centralt för individen.

Utvecklingsledaren inom området har hållit utbildningar under året för att stärkt brukar-medverkan och delaktighet ska ha inflytande över innehållet.

Följande utbildningar har genomförts:

- **Basnivå i samverkan (Psykiatri) – se årsrapport 2023 Temagrupp Psykiatri**
Innehåll i utbildningen:
 - Organisation och regelverk för vård- och stödsamordning
 - Metoder, verktyg och modeller för brukardelaktighet
 - Delat beslutfattande, Personcentrerat arbetssätt, Familjecentrerat arbetssätt, Mänskliga rättigheter
 - Samverkan i komplexa situationer
- **Implementeringen av Stärkt arbete med SIP (Alla åldrar) – se årsrapport 2023**
Stärkt arbete med SIP, Samordnad Individuell Plan i Göteborgsområdet
Innehåll i implementeringen:
 - Nätverk för SIP-utbildare, nätverk för SIP-samordnare
 - Utbildningsdagar för SIP utbildare
 - Film: Stärkt arbete med SIP (chefer och ledare)
 - Konferens, SIP-äldre 5 september

Utvecklingsledaren inom detta område har under året hållit i utbildningar, konferenser och dialoger om SIP på länsnivå, såväl som på delregional- och lokal nivå.

Dialog med NOSAM:s processledare har lett till att utvecklingsledaren kommer bli inbjuden till NOSAM grupperna under våren 2024 för fördjupad dialog om stärkt brukarmedverkan.

En aktiv dialog med temagruppernas processledare har resulterat i att delaktighet hos brukaren framhävs i samtliga av deras handlingsplaner för år 2024.

Flera av temagrupperna har referensgrupper för brukare och anhöriga. Temagrupp Psykiatri har valt att ha medlemmar från NSPHiVG (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa Västra Götaland och Göteborg) med på möten och Temagrupp Barn och unga och Temagrupp Äldre har en referensgrupp som träffas innan deras temamöte och går igenom agendan. Detta bidrar till att brukarperspektivet finns representerat i arbetet.

Att ingå i en referensgrupp innebär bland annat att man har i uppdrag att:

- Identifiera områden för samverkan och utveckling. Visa på behov och önskemål utifrån ett brukarperspektiv.
- Ta del av temagruppens arbete. Ge reflektioner och synpunkter på arbetet så som handlingsplaner, utbildningsåtgärder och olika aktiviteter som planeras.
- Dela information om pågående arbete och aktiviteter.
- Vara en plattform för ökad delaktighet för intresseorganisationer.
- Vara med och påverka dagordningen till temagruppsmöten. Processledare för temagruppen tar fram dagordning utifrån referensgruppens och temagruppens anteckningar. Referensgruppens frågor tas upp som första punkt på dagordningen.

[Referensgrupp för delaktighet - Samverkan i Göteborgsområdet \(vardsamverkan.se\)](https://www.vardsamverkan.se)

Även i år bidrar Vårdsamverkan Göteborgsområdet till implementering av Handbok Brukarinflytande som riktar sig till profession inom kommun och sjukvård, som NSPHiVG (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa Västra Götaland och Göteborg) har tagit fram. Implementeringen har genomförts genom att vi under våra utbildningar och föreläsningar på vårdsamverkan har gett information om "Handbok i brukarinflytande". Detta är ett bra och tydligt verktyg när man ska arbeta och implementera brukarmedverkan på individnivå, verksamhetsnivå och systemnivå.

Vidare utför utvecklingsledaren löpande omvärldsbevakning inom området och rapporter till vårdsamverkansarenan om stärkt brukarmedverkan. Detta bidrar till diskussionspunkter inom vårdsamverkan där ett perspektiv med stärkt brukarmedverkan och delaktighet är representerat.

Till sist: Ord från utvecklingsledare

När vi tittar på stärkt brukarmedverkan på individnivå, verksamhetsnivå och systemnivå så har min erfarenhet genom detta år varit att man måste ha tydlig samsyn på de olika nivåerna för hur man kan påverka på egen nivå.

Vad står brukarmedverkan för på varje nivå och hur ska man arbeta med ”huret” för att skapa trygghet hos medarbetaren, som i sin tur möter brukaren och kan skapa en bra allians?

Till exempel

- **Systemnivå:** Vilka dokument och riktlinjer är viktigt att lyfta fram som stärker brukarmedverkan, så det blir tydligt nedåt?
- **Verksamhetsnivå:** Vilka metoder och modeller ger personalen förutsättning att arbeta med att stärka brukaren?
- **Individnivå:** Vilka mallar, lathundar och checklistor ska man arbeta efter på arbetsplatsen så man får en samsyn mellan medarbetarna och som i sin tur skapar trygghet för brukaren och medarbetaren?

Det är av stor vikt att medarbetarna får förutsättningar från ledningen att arbeta med delaktighet och att de får den kunskap som de behöver för att det ska ha inflytande på fortsatt arbete.

En sista undran: Brukarinflytande/delaktighet stärker verksamheterna – Hur kan vi arbeta på verksamheterna med stärkt brukarmedverkan/delaktighet så det blir samhällsekonomiska vinster och kvalificerande insatser i samverkan mellan kommun och sjukvård?

Eva Nilsson

Utvecklingsledare i samverkansverktyg
med fokus på stärkt brukarmedverkan.

Bilaga: Suicidprevention

Varje år dör cirka 100 personer av suicid i Göteborgsområdet, statistiken säger oss att bakom varje fullbordat suicid finns det 10 allvarliga suicidförsök. Bakom varje suicidförsök finns ett stort mörkertal med psykisk ohälsa som kan förebyggas genom att upptäcka tidiga signaler, kunskap om psykisk hälsa, samordning, samverkan och samarbete. I västra Götaland finns en länsgemensam handlingsplan för suicidprevention där det långsiktiga målet är nollvision och där delmålet i arbetet är att minska antalet suicid med 40% till år 2025.

Sammanfattning av arbetet under det gångna året

MHFA

Från och med juni 2023 tillträdde ny delregional samordnare för suicidprevention. En ny kartläggning gjordes på aktuella MHFA-instruktörer som utbildades i vårdsamverkan och för närvarande är det sex utbildare som är aktiva i vår delregion. I de verksamheter där MHFA-utbildningar genomförs är samtliga utbildningar fullsatta och utbildningen är populär. Samtliga utbildningar görs inom kommunal verksamhet och man utbildar inte i samverkan även om det pågår en dialog i de aktiva kommunerna om man även skulle kunna involvera regionen.

Det har tidigare förts dialog kring att samordna en utbildningsportal för de MHFA-instruktörer som är utbildade i samverkan. Efter undersökning kring vad önskemålet kring en sådan portal skulle vara, framkom det att man önskade uppdaterad information kring psykisk ohälsa och suicid samt information om kommande utbildningssatsningar som sker i delregionen. När du är MHFA-instruktör erhåller du löpande information om bland annat uppdaterad statistik när NASP ändrar i materialet. Angående information om utbildningar fyller vårdsamverkans hemsida redan den funktionen. Avseende möjligheter för MHFA-instruktörer att samverka skulle möjligtvis en sådan portal fylla en funktion, men då de enbart är sex aktiva varpå samtliga uttrycker bristfälliga möjligheter till att samverka kommunöverskridande bedömer under-tecknad att en läroportal inte fyller någon funktion. Vårdsamverkan uppmuntrar de kommuner som är aktiva att fortsätta utbilda i MHFA men vårdsamverkan bidrar inte på något annat sätt kring MHFA-utbildningarna.

YAM (youth awareness mental health)

Folkhälsomyndigheten har tidigare rapporterat om en ökning av suicidtalerna i åldrarna 15–29 år mellan åren 2006–2020. Folkhälsomyndigheten har gjort en fördjupad analys där det framkom att ökningen låg på cirka 1,8% per år mellan 2006–2020 och att ökningen av suicid omfattade åldersspannet mellan 20–29 år. För att arbeta suicidpreventivt har tidigare delregionala samordnare för suicidprevention kartlagt cirka 200 åttondeklassares perspektiv på psykisk ohälsa och suicidprevention med resultat att det fanns ett stort behov av att erhålla kunskap om ämnet. Kartläggningen ledde till samarbete mellan vårdsamverkan och Ungdomsmottagningen Göteborg för att utbilda delregionala instruktörer i YAM (youth awareness mental health). Planen var att utbilda sju instruktörer under hösten 2023 men på grund av sjukdom blev instruktörsutbildningen framflyttad. I början av år 2024 kommer i stället nio instruktörer att utbildas. Ungdomsmottagningen har enligt planering haft som målsättning att

träffa 18 klasser per termin 2024, vilket innebär fyra–fem skolor givet att varje skola har fyra klasser i åk 8. Målsättningen för ett år är således totalt 10 skolor och cirka 36 klasser. För att kunna erbjuda en jämn fördelning bland skolorna i vår delregion har nuvarande delregional samordnare gjort en sammanställning där siffrorna utgått från ett flertal antaganden, bland annat om hur många elever det finns, baserat på hur många 0–15 år det finns i respektive kommun. Undertecknad har räknat på antalet klasser för det blir mer rättvist och detta är för ett helt år. För att uppnå en jämn fördelning bör man då erbjuda: Göteborg cirka 27 klasser, Härryda cirka 2,5 klasser, Mölndal cirka 3,5 klasser, Partille cirka 2 klasser och Öckerö 1 klass. Detta är enbart en fingervisning kring hur man kan tänka kring fördelningen av YAM i vår delregion.

För närvarande är det fem skolor som är planerade att utföra YAM-utbildningen med startvecka sex. Samtliga i Göteborg. Fyra av de planerade skolorna är även positiva till att utbilda samtliga lärare i ”stör döden” samt att delge vårdnadshavare information och uppmuntran om att gå ”våga fråga – pocket” för att erhålla kunskap i suicidprevention och för att arbeta med flera komponenter samtidigt.

Det har varit en utmaning att erhålla intressenter till YAM. En möjlig orsak kan vara att ett par kommuner önskar utbilda egna instruktörer och utbilda i egen kommun, en annan möjlig orsak kan vara att kommunikationen i samverkansleden inte nått ut till skolorna så som man önskat men det kan också vara så att skolorna har svårt att avsätta tid för utbildningen.

På grund av den negativa trenden avseende suicid i åldrarna 20–29 är det av stor vikt att arbeta förebyggande. Ett fortsatt arbete under år 2024 kommer vara att motivera skolor till att ta in YAM men också att undersöka andra utbildningsmöjligheter som kompletterar YAM.

Det syns inte

Både utifrån att kunna erbjuda andra alternativ och för att täcka behovet av kunskapshöjande insatser då vi i vår delregion har cirka 90 grundskolor, exkluderade anpassad grundskola, finns utbildningsmaterialet ”det syns inte” tillgängligt. Det är ett utbildningsmaterial som ger kunskap och enkla redskap för hur du ska kunna ta hand om dig själv och andra. Materialet består av totalt fem moduler där läraren själv arbetar med klassen. Man behöver inte göra samtliga moduler utan du kan välja att göra en eller fler med möjlighet till fördjupande övningar och extramaterial. Materialet inkluderar information till lärare kring upplägg samt till vårdnadshavare om hur man kan stötta sina barn till personlig utveckling. Det pågår ett undersökande arbete för att efterhöra behov och intresse hos skolorna. Viktigt att poängtera är att detta inte är i stället för YAM utan som förslag till ett komplement där skolorna själva kan välja vad som passar dem bäst.

Utbildning chefer och ledare

Under våren och hösten 2023 har det framkommit att förankring och inställning hos chefer och ledare har varit av väsentlig vikt för att arbeta suicidpreventivt i sin verksamhet. Detta resulterade i att utbildningar riktade mot chefer och ledare har erbjudits i samverkan mellan delregional samordnare suicidprevention och Suicide Zero. Utbildningarna har innehållit information om hur man arbetar suicidpreventivt i sin verksamhet och anordnades vid fem olika

tillfällen där det totalt medverkat cirka 250 personer. Det har även anordnats ett utbildnings-tillfälle för politiker och förtroendevalda för att öka deras kunskap kring suicidprevention. Under det tillfället var det fem personer som medverkade. Det pågår även en dialog med ett kommunalförbund om att få tillgång till utbildningsfilmer avseende suicidprevention riktade till chefer och ledare.

Suicidprevention tillsammans med regionalt cancercentrum

Det pågår ett samarbete med regionala cancercentrum väst (RCC) och VGR där målet är att höja kunskapsnivån hos de personer som arbetar inom hälso- och sjukvård då de har en viktig roll i det suicidpreventiva arbetet. Planen är att medarbetare går ”Våga fråga – e”, en utbildning gjord av Suicide Zero och som består av två delar på totalt 2,5 timmar. Första delen är digital och informativ om suicid. Andra delen är interaktiv tillsammans med en samtalsledare där man får öva på att våga fråga och föra samtal kring suicid. Utbildningen riktar sig till en början till personal i samtliga yrkeskategorier som arbetar inom cancervården men det långsiktiga målet är att utbildning blir obligatorisk och görs årligen i vår region. Det pågår för närvarande en dialog med HR om hur möjligheterna ser ut att få utbildningen obligatorisk.

Aktion livräddning

För att kunna erbjuda kunskapshöjande insatser i vår delregion anordnades hösten 2023 en heldagsutbildning med Aktion livräddning. En utbildning för att tillgodose ökad kunskap om självmord och självmordsriskbedömning där fokus låg på vikten av relation mellan behandlaren och den självmordsnära. Under utbildningen lyftes även tankar och perspektiv på hur man kan möta självmordsnära personer. Till utbildningen var 110 personer anmälda men cirka 80 personer deltog. Deltagandet var från hela delregionen med olika yrkeskategorier och blandat kommun och region. Något att ta med sig framöver är att det är vanligt med en hel del avhopp och om möjlighet finns bör antalet medverkande ökas.

Delregional dialog

Under hösten 2023 anordnades även en delregional dialog med syfte att stärka förutsättningarna för lokal samverkan mellan kommunal- och regional hälso- och sjukvård samt med olika civilsamhällsaktörer. Under dagen presenterades den länsgemensamma handlingsplanen, aktuella riktlinjer i vården, akademins roll i samverkan och suicidprevention i vårdsamverkan. Ett gott exempel presenterades där Härryda kommun delgav sitt arbete kring suicidprevention. Dagen innehöll även flertalet dialoger med civilsamhället där organisationerna från civilsamhället presenterade sin verksamhet men där också dialog hölls kring hur vi kan stärka samverkan. Under dagen var det 80 personer som medverkade där det i efterhand har framkommit att samverkan stärkts. Det är av stor vikt att dialog med civilsamhället fortsätter då de har en viktig del i det suicidpreventiva arbetet. Att arbeta med civilsamhället är ett kontinuerligt arbete.

Händelseanalys

I vår läns gemensamma handlingsplan för suicidprevention beskrivs det att i de fall som en individ begår suicid och har insatser från region och kommun bör en gemensam händelseanalys göras. Då sekretess råder är det i nuläget inte möjligt att göra en händelseanalys i samverkan. Under hösten har ett undersökande arbete gjorts kring händelseanalyser och hur man gör i region respektive kommun. I nuläget utförs avvikelser i MedControl PRO men händelseanalys i verksamheten görs på olika sätt. Dialog förs med läns gemensam samordnare för suicidprevention samt med VGR om hur vi kan arbeta vidare. Det är även ett pågående arbete från regeringens sida där man har som önskemål om att en haverikommission ska sättas in vid varje suicid. Utredningen kommer att vara klar 1 oktober 2024. Under våren 2024 kommer arbetet att fortsätta tillsammans med läns gemensam samordnare suicidprevention samt med andra personer som arbetar med suicidprevention för att undersöka om vi kan hitta en gemensam metod.

Kris- och handlingsplaner

Under hösten 2023 har även en utbildningsinsats genomförts angående kris- och handlingsplaner i Basnivå i samverkan. Enligt RMR ska en patient som löper förhöjd risk att begå suicid få hjälp att upprätta en kris- och handlingsplan. Utbildningsinsatsen i Basnivå i samverkan har bestått av att erhålla kännedom om vad en kris- och handlingsplan är, vikten av samverkan och hur man kan upprätta en sådan. Syftet är att arbeta kunskapshöjande.

Ofrivillig ensamhet - Suicid äldre

Antalet suicid hos äldre minskar i snitt med 2% årligen där män står för den största delen av den procentuella minskningen. Samtidigt är män 65+ fortfarande den grupp som har de högsta självmordstalen.

Av de äldre personer som gör ett suicidförsök rapporterar 60% att de lider av ofrivillig ensamhet. De flesta av våra kommuner i vår delregion har ansökt och blivit beviljad stadsbidrag och har ett pågående arbete med att minska den ofrivilliga ensamheten. I dialog med regionen framkommer det att man inte har kännedom om hur man arbetar med detta i kommunen och det framkommer en önskan om att få ta del av detta. I Socialstyrelsens rapport "Vägledning för att förhindra ofrivillig ensamhet bland äldre personer - Primärvård och äldreomsorg" påtalar man vikten av att exempelvis arbeta upp kontaktvägar vårdinstanser mellan för att regionen ska ha kännedom om vad personen kan bli erbjuden i kommunen, men också som stöd för kommunen om man upptäcker en person som är i behov av vård och stöd.

Inom ofrivillig ensamhet pågår det därför ett arbete för att ta ett krafttag tillsammans och skapa samverkan mellan kommun och region. Tanken är att under våren ha en workshop för att bland annat arbeta upp samverkan och säkra upp gemensamma kontaktvägar. Här skulle man exempelvis på vårdsamverkans hemsida kunna lägga ut samlad information med kontaktuppgifter både till exempelvis förebyggandeenheten och akutvårdsmottagningarna.

Det pågår även ett undersökande arbete kring säker hemgång för personer med förhöjd suicidal risk. Blir personen inte inskriven inom slutenvården och inte har en etablerad kontakt med öppenvård, kan det dröja några dagar innan personen kommer i kontakt med specialistvården. Här

pågår det ett undersökande arbete för möjligheten att säkra upp de dagarna personen väntar på att få komma till specialistvården.

Suicidpreventiva dagen

Den 10e september varje år är det den suicidpreventiva dagen som har som syfte att uppmärksamma arbetet med att förhindra självmord. Den dagen bör kommun och region i vår delregion uppmärksamma. Ett förslag på det är att vi i delregionen har en gemensam bild som skärmsläckare där den suicidpreventiva dagen uppmärksammas under en hel vecka. Här kan det presenteras var man kan söka hjälp. Detta är ett pågående undersökande arbete.

NOSAM och Temagrupperna

En fortsatt dialog har vidare hållits med processledare för NOSAM och temagrupperna för att hålla suicidprevention aktuellt och att man arbetar med att integrera den länsgemensamma handlingsplanen i såväl NOSAM som i temagrupperna. Detta kan dock utvecklas vidare under 2024 för att utveckla dialogen.

Mål, aktivitet och utfall

Mål	Aktivitet	Uppföljning
Lokal handlingsplan som involverar nyckelaktörer.	Dialog med processledare för NOSAM och temagrupperna för att hålla suicidprevention aktuellt och att man arbetar med att integrera den länsgemensamma handlingsplanen i såväl NOSAM som i temagrupperna. Stötta kommunerna med arbetet med lokala handlingsplaner suicidprevention	Dialog har under 2023 förts i samtliga NOSAM- och temagrupperna. Samtliga kommuner har eller har påbörjat arbetet med att ta fram en lokal handlingsplan.
Höjd kunskapsnivå.	YAM – Youth aware of mental health Våga fråga – pocket Stör döden	Utbildningarna kommer att påbörjas under vårterminen 2024 med mål att utbilda 36 klasser/år. De föräldrar till de elever som går YAM erhåller ett informationsbrev ut med uppmuntran om att gå ”Våga fråga- pocket”. För att arbeta med flera komponenter uppmuntras även lärare på de skolor som använder sig av YAM att gå ”stör döden”.
	Det syns inte	Pågående dialog för möjligheten att kunna erbjuda ytterligare en utbildning som komplement till YAM för att möta behovet av kunskapshöjande insatser till skolungdomar.
	MHFA	Vårdsamverkan uppmuntrar de kommuner som har ett pågående arbete med MHFA men inget mer arbete kommer att göras från vårdsamverkans sida.

Mål	Aktivitet	Uppföljning
	Våga fråga – e	Pågående samarbete med regional cancercentrum väst (RCC) och VGR där målet är att höja kunskapsnivån hos de personer som arbetar inom hälso- och sjukvård. Planen är att medarbetare går ”Våga fråga – e”, en utbildning gjord av Suicide Zero och som består av två delar på totalt 2,5 timmar.
	Aktion livräddning	En utbildning för att tillgodose ökad kunskap om självmord och självmordsriskbedömning. Anordnades 23 november och cirka 80 personer deltog.
Prioritera suicidprevention på ledningsnivå.	Föreläsning för chefer och ledare	Utbildning riktade mot chefer och ledare har erbjudits i samverkan med Suicide Zero och erbjöds vid fem olika tillfällen där det totalt medverkat cirka 250 personer.
	Föreläsning för politiker och förtroendevalda	Ett utbildningstillfälle för politiker och förtroendevalda har erbjudits med syfte att förstå vikten av att prioritera området. Fem personer deltog vid tillfället.
Ökad samordning och tillgänglighet till professionella insatser på alla nivåer.	Kris- och handlingsplaner	Under 2023 har cirka 75 personer erhållit ökad förståelse för vikten av kris- och handlingsplaner.
Ta vara på civilsamhällets engagemang och kunskap.	Delregional dialog med syfte att stärka förutsättningarna för lokal samverkan mellan kommunal- och regional hälso- och sjukvård samt med olika civilsamhällsaktörer.	Cirka 80 personer deltog under dagen.
	Civilsamhället och offentliga verksamheter behöver samverka för att motverka stigmatisering och göra det lättare att samtala om psykisk ohälsa och suicid.	Fortsätta samarbete och dialog med Suicide Zero, BRIS, MIND och NSPHIG.
Lära av händelseanalyser vid suicid.	Händelseanalyser ökar kunskapen om den suicidala processen och identifierar förbättringsområden samt bidrar till att utveckla det förebyggande arbetet	Pågående dialog kring hur händelseanalyser kan göras rent praktiskt i vårdsamverkan

Bilaga: Stärkt arbete med SIP i Göteborgsområdet

Sedan år 2021 har det pågått en stor satsning för ett stärkt arbete med SIP (samordnad individuell planering) i Göteborgsområdet. Denna del i årsrapporten beskriver 2023 års aktiviteter som hänger ihop med föregående års arbete¹. En [delregional implementeringsplan för SIP](#) har varit styrande för implementeringsinsatserna. Planen baseras på Västra Götalands läns strategi och är fastställd av LGS och samtliga Temagrupper i Göteborgsområdet. Mål med insatserna i planen:

- att SIP används i vardagen med kvalitet och att SIP-processen genomsyras av delaktighet
- att chefer och ledare ger rätt förutsättningar för samverkan på individnivå
- att nå en ökad kunskap om SIP-strukturen, implementering, samverkan och stärkt brukarmedverkan/delaktighet på olika nivåer hos både ledning och medarbetare.

Insatser enligt planen genomförs i en kaskadmodell med delregionala utvecklingsledare för SIP, lokala SIP-samordnare i NOSAM/på Sahlgrenska Universitetssjukhus samt SIP-utbildare i verksamheterna som i sin tur möter personal. Som implementeringsstöd har stimulansmedel för SIP använts både delregionalt och lokalt av medel utdelade genom [Handlingsplan Psykisk hälsa](#). Resultaten följs upp i handlingsplanen: Vuxna mål 3:1 samt Barn och unga mål 3:1.

Sammanfattning och resultat av årets arbete

Många har under året gjort mycket för att ett kvalitativt SIP-arbete ska bli verklighet. Kaskadmodellen har skapat framgångsrik spridning i hela delregionen genom att vi stärker arbetet med SIP samtidigt och tillsammans. Kontinuitet över flera år med såväl utsedda SIP-roller som stimulansmedel har möjliggjort en implementering som tar sin tid. År 2022 såg vi att SIP fanns med på allas agendor. Under 2023 ser vi att Göteborgsområdet har en ökad medvetenhet och acceptans för SIP som ett personcentrerat samverkansverktyg. Kunskapen om SIP-processen har ökat och förståelsen om att SIP är individens plan har höjts, men det är fortfarande en svårighet att få samsyn och kunskap på alla nivåer om SIP.

”Reflektion kring betydelsen av Vårdsamverkans satsning: Genomförda SIP-utbildarutbildningar och nätverk som erbjudits alla verksamheter oavsett huvudman, samtidigt! Ekonomiska förutsättningar för NOSAM:s implementeringssatser, vilket möjliggjort SIP-samordnare.” – Lokal SIP-samordnare

¹ Se senaste årsrapporterna för Kommun och sjukvård: Sida 103–116 år 2021 samt bilaga Stärkt arbete med SIP i Göteborgsområdet år 2022: [Årsrapport - Samverkan i Göteborgsområdet](#).

Via enkätsvar uppger i stort sett alla NOSAM inklusive Sahlgrenska Universitetssjukhuset att de har en känsla av att både användandet av SIP och kvaliteten i SIP-processen har ökat sedan år 2021, medan cirka 80% av SIP-utbildarna med chefer svarar samma sak (25 svarande i delårsrapportering och 67 svarande i årsrapportering). Det var endast Sahlgrenska Universitetssjukhuset som svarade att de helt håller med om att de vet hur de kan mäta SIP och ta fram statistik, medan ungefär en tredjedel av samtliga ovan svarade att de inte alls håller med om påståendet². I länets statistik ser vi ingen tydlig ökning av antal SIP i år³.

”Ökad medvetenhet, pratar om, använder begreppet, men syns ej i statistiken. Förändrat förhållningssätt.” -- ”Jmf Västbus - nu barnet del av teamet – stor skillnad.” – Lokal SIP-samordnare

Genomförda delregionala aktiviteter

Aktiviteter är kopplade till vår Delregionala Implementeringsplan för SIP. Genomgående arbetar vi med stärkt brukardelaktighet/medverkan som också har en särskild utvecklingsledare på samverkankontoret.

» Löpande insatser:

- Stödjer kontinuerligt SIP-implementering genom dialog, att lyfta/klargöra inkommande/identifierade frågor, skapa arenor för chefer och medarbetare att träffas på och diskutera SIP samt följer fortlöpande upp hur arbetet fortskrider lokalt och delregionalt.

» Insatser riktat till chefer och ledare:

- Framarbetat och spelat in utbildningsfilm riktad till chefer och ledare som lanserades på hemsidan i november 2023: [SIP Chefer och ledare - Samverkan i Göteborgsområdet](#). I januari 2024 hade den visats för 105 unika användare.
- Politiskt samråd, LGS, Temagrupper och NOSAM har besökts och informerats.

» Insatser riktat till SIP-utbildare:

- Digital heldagsutbildning för nya SIP-utbildare, ”Lär dig lära ut SIP” vid 5 tillfällen + 1 fysiskt tillfälle. Utbildade totalt under 2023: 138 st.
- Fördjupningsutbildning för SIP-utbildare, fysisk heldag vid 2 tillfällen. Utbildade: 16 st.
- Nätverksträffar för SIP-utbildare vid 7 tillfällen a´ 3h. Deltagare totalt: 15–40 st/träff.
- Stödjande, klargörande roll, bollplank för SIP-utbildare (mail, telefon, träffar) löpande.

² Se gärna sammanställda enkätsvar på vår hemsida: www.vardsamverkan.se/goteborgsomradet-sip

³ Se SAMSA-statistik från länsnivå under ”Uppföljning/statistik”: [Samverkan vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård - Vardsamverkan i Västra Götaland \(vardsamverkan.se\)](#)

» **Insatser riktat till SIP-samordnare i NOSAM och på Sahlgrenska universitetssjukhus:**

- 6 nätverksträffar för SIP-samordnare a´ 3h, varav tre var obligatoriska för uppföljning.
- Kontinuerlig kontakt som bollplank, stödfunktion, klargörande vid frågor osv.

» **Temadag SIP Äldre**

- Hybrid heldagskonferens i samarbete med Temagrupp Äldre. 126 fysiska deltagare, 90 digitala deltagare. Konferensen spelades in och är publicerad på hemsidan för vidare spridning och användning: [Temadag SIP Äldre den 5 september 2023](#).

» **Uppföljning**

- Löpande uppföljning via lokala SIP-samordnare och SIP-utbildare (SIP-nätverket).
- Skriftliga delårsrapporter och årsrapporter gällande SIP-implementering från samtliga NOSAM och från Sahlgrenska universitetssjukhus och från SIP-samordnare.
- Skriftlig delårsrapport från SIP-utbildare med chefer (25 svar) samt skriftlig årsrapport från SIP-utbildare med chefer (67 svar). Se separat sammanställning på vår hemsida.

» **SIP inom vårdssamverkan**

- Parallellt har ett stärkt arbete med SIP pågått delregionalt genom att samverkansarenor i Göteborgsområdet har vävt ihop och fått en röd tråd i sina SIP-insatser: Synkronisering av temagruppernas handlingsplaner gällande SIP, fokus på SIP i in- och utskrivningsprocessen i Utvecklingsgrupp SAMSA, delregionala arrangemang som helt eller delvis fokuserat på SIP: Temagrupp Barn och ungas tre Spridningskonferenser, Utvecklingsgrupp SAMSA:s två Samverkansdialoger och utbildningen Basnivå i samverkan, bland annat.

Lokal SIP-implementering

SIP-utbildare har genomfört många utbildnings-, informations- och stödinsatser under detta år, jämfört med år 2022. Flera SIP-utbildare fungerar som SIP-kunniga och utgör en trygghet för användandet och kunnandet på arbetsplatserna. Insatser som SIP-utbildare gjort:

- Utbildningar på grund- och fördjupningsnivå i både teori och praktik (mallar/SAMSA)
- Utbildningar för medarbetare brett och nyanställda, till chefer och ledare, ibland hela yrkesgrupper, ibland till anställda hos båda huvudmän
- Informationsinsatser, presentationer
- Dialoger, motivation, ”SIP-drop in”
- Stöd och support i användandet
- Workshops, SIP-dagar i närområde
- Behovsinventeringar
- Lokala rutiner för huret har tagits fram av arbetsgrupper tillsatta av NOSAM
- Informationsmaterial till invånare har tagits fram och spridits ut

Antalet SIP-utbildare har utökats under 2023 och ersättare har ibland tillsatts då SIP-utbildare slutat. NOSAM och Sahlgrenska Universitetssjukhuset uppger en sammanlagd siffra på ungefär 300 SIP-utbildare som är aktiva i Göteborgsområdet i slutet av 2023. Vi har under åren utbildat cirka 450 personer i Lär dig lära ut SIP. Alla är inte längre kända eller kvar i tjänst.

” Stort engagemang bland SIP-utbildarna. Roligt, viktigt men svårt uppdrag.” – Lokal SIP-samordnare

Lokala SIP-samordnare har blivit allt tryggare i sina roller. De har arbetat uppsökande och fört en dialog lokalt för att motivera till ett stärkt arbete med SIP, för att rekrytera fler SIP-utbildare och även identifiera nyckelpersoner för vidare implementering. SIP-samordnare har:

- Besökt många verksamheter (exempelvis alla vårdcentraler i närområdet) samt ledningsgrupper
- Arbetat fram rutiner/arbetssätt kopplat till SIP-processen
- Tagit fram utbildnings- och informationsmaterial
- Inventerat kunskap, behov och hinder för fortsatt implementering
- Stöttat SIP-utbildare med introduktion, uppföljning och bollplank
- Stöttat chefer som kontaktperson vid frågor, stöd vid framtagandet av implementeringsplaner.
- Sammankallat lokala nätverk och skapat digitala forum för SIP-utbildare
- Utbildat själva i SIP

”Väldigt viktigt att ha haft en drivande SIP-samordnare och det blir utmanande att fortsätta vidmakthålla arbetet utan SIP-samordnare. Önskvärt med fortsättning på detta.” – NOSAM

SIP-samordnares uppdrag har många gånger finansierats av stimulansmedel och de har arbetat varierat: mellan cirka 10% upp till heltid, ibland ensam i närområdet, ibland flera tillsammans. Detta år är deras bidrag för utvecklingen tydlig.

Analys

Det krävs kunskap och engagemang i hela Göteborgsområdet och på alla nivåer gällande både SIP-strukturen och hur SIP ska implementeras för att lyckas få verktyget att användas i vardagen med kvalitet. Med alla nivåer avses systemnivå, verksamhetsnivå och individnivå – både chefer, medarbetare och invånare. Rollerna i kaskadmodellen verkar under år 2023 ha etablerats och en trygghet har skapats där många är med och tar gemensamt ansvar och har stort engagemang för uppgifterna. Vi ser hur viktigt det är att det finns en röd tråd från NOSAM till SIP-utbildarna och däremellan delregionala utvecklingsledare för SIP och lokala SIP-samordnare. Med hjälp av de nya processledningarna i NOSAM stärks och förankras SIP-implementering ytterligare och NOSAM får mer ansvar i kaskadmodellen. Vi ser också att SIP-samordnare har utgjort en viktig roll för att SIP-utbildarna ska kunna komma framåt.

”SIP-samordningen har i vårt närområde bidragit till kontinuitet och spridning av kunskap. Den delregionala satsningen har gett NOSAM draghjälp i arbetet med SIP.”
– NOSAM

Framgångsfaktorer:

Hållbar utbildning med kontinuitet, planering och uppföljning

När det finns utbildningsgrupper i närområden som står sig över tid trots förändringar inom till exempel NOSAM blir dessa grupper blir en trygg plattform att stå på. De erbjuder kontinuerligt utbildningar, gärna i samverkan, så att alla verksamheter fångas upp. När SIP-utbildare har en tydlig implementeringsplan för uppdraget förankrad hos ledningen så skapar det trygghet och underlättar uppföljningen. Hur vet vi hur långt vi kommit utan en konkret plan?

”Den lokala samverkansgruppen för Barn och unga fungerar och planerar framåt för fortsatta utbildningsinsatser. Där finns bred kunskap och stort engagemang.” – Lokal SIP-samordnare

Nätverk som stöd och arena

Nätverk som hålls ihop stärker och tryggar deltagarna och ger plats för information, uppdateringar och möjlighet till kollegialt utbyte och stöd. SIP-utbildare delar erfarenheter, goda exempel och hjälper varandra att lösa svårigheter. Detta ger stor effekt på arbetet. Vi ser att där det finns lokala SIP-nätverk så etableras SIP-implementeringen bättre.

Utvecklingsområden:

Chefers och ledares betydelse

Till delregional nivå rapporteras konstant vikten av chefers och ledares kunskap och förståelse kring SIP och samverkan, för att utvecklingen ska gå framåt och för att få fler och bättre SIP:ar. SIP-utbildare/kunniga behöver också få tid, förståelse, mandat och förtroende från chefer för sina SIP-uppdrag, och lika viktigt en uppföljning om hur det går. Det finns goda exempel där SIP-nätverket beskriver sig trygga i sina roller, stöttade av sina chefer och med goda förutsättningar att axla uppdragen. Detta har en väldig betydelse för en lyckad implementering och en god arbetsmiljö. Vi hoppas att den nya chefsfilmen kan stötta upp.

”Chefer behöver fortsatt frigöra tid för SIP-implementering och SIP-arbetet.”
– NOSAM

”Förankring av SIP-utbildaruppdragets vikt hos chefer så att SIP-arbetet prioriteras.”
– Lokal SIP-samordnare

Vidmakthållande av SIP-kunskap och SIP-implementering i verksamheterna

För att SIP-utbildare ska kunna axla sin roll önskar de nätverk, tid, erfarenhetsutbyte med andra utbildare och kunskapspåfyllning. Många önskar ha kollegor internt/externt att utbilda till-

sammans med. Personalomsättning leder till behov av ständigt nya utbildningar för att bibehålla kunskapen i verksamheterna. Nya SIP-utbildare behöver stöd för att axla uppdraget. Det rapporteras nu om en oro inför vidmakthållandet av utvecklingen och SIP-utbildarnas fortsatta situation i och med att SIP-samordningen på många håll avslutas, då stimulansmedel nu är använda. Samtidigt är det viktigt att lokal nivå kan stå på egna ben, då verksamheterna har ansvar att bära detta även utan satsningar från delregional nivå.

”För att bibehålla och stärka implementering ses det som positivt med gemensamma utbildningar och nätverksformer över hela NOSAM-området för att minska sårbarheten när en verksamhet har det svårare att hålla kunskapen ajour.”

– Lokal SIP-samordnare

”Det är för tidigt att släppa samordningen. Här behöver man koppla på cheferna mer. (- -) Respektive organisationer har haft olika sätt att uttrycka sig men börjar nu få ett mer gemensamt språk som underlättar samverkan.” – NOSAM

Till sist

Vi ser ett stort engagemang i SIP-nätverket och hos många ledare för ökad delaktighet hos individen. SIP kan förändra, det blir vinster när vi jobbar med individen i fokus, men en utmaning är att mäta effekten av SIP, samverkan och delaktighet på ett bra, kvalitativt sätt.

”Vi har inget verktyg att mäta om SIP-processen har effekt för den enskilda.”

– SIP-utbildare med chef

SIP, samverkan och delaktighet är utmanande men nödvändigt för att vi ska lyckas med våra uppdrag inom vård, skola och omsorg. Engagerade ledare är avgörande för att skapa förutsättningar som kan gynna en trygg praktisk individsamverkan genomtyrad av delaktighet. Det finns stora samordningsvinster att göra med hjälp av verktyget SIP som inte bara sparar lidande och onödigt slöseri av resurser, utan också ger ett gott och roligt samverkansklimate för såväl personal som invånare. År 2023 har vi fått ett stort genomslag för fokusförflyttningen där individen finns med i teamet.

/Frida Palm och Eva Nilsson

